

KS regnskapsundersøkelse 2023, orientering fra det første konsultasjonsmøtet mellom regjeringen og KS

Rune Bye, Helga Birgitte Aasdalen og Sigmund Engdal, digital presentasjon 12.03.2024

Første konsultasjonsmøte mellom KS og regjeringen

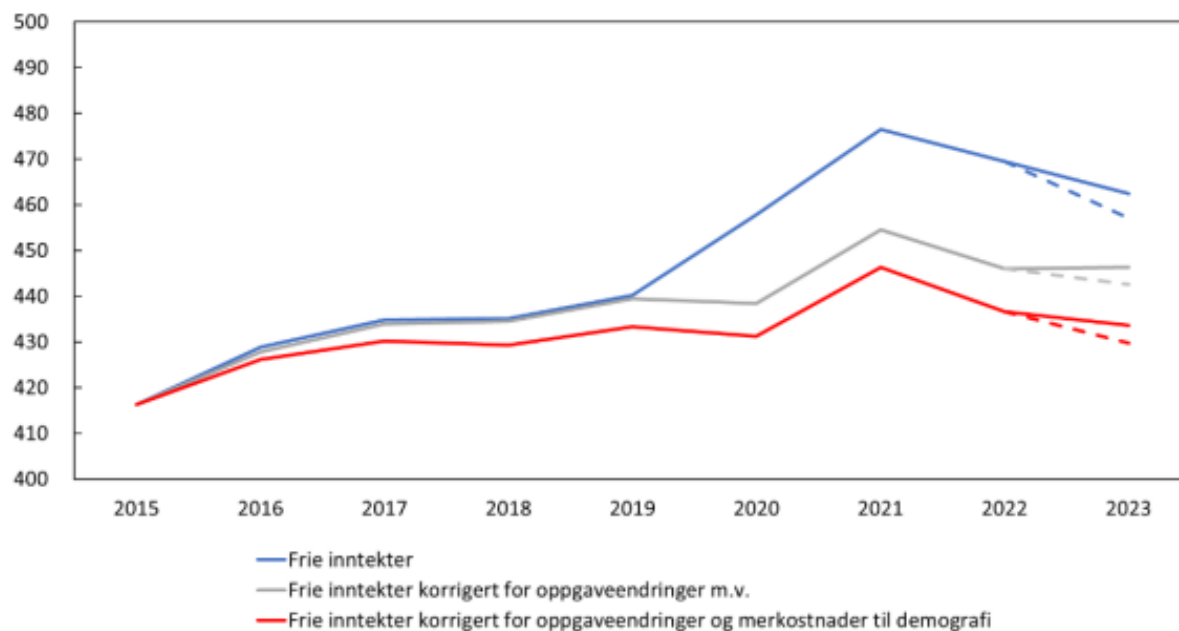

TBU-notater til 1. konsultasjonsmøte

- TBU utarbeider to notater om kommuneøkonomien til det 1. konsultasjonsmøtet
 - Økonominotat
 - Regnskapsundersøkelsen til KS
 - Oppdaterte tall fra Finansdepartementet for kommunesektorens inntekter i 2023
 - Demografinotat
 - Endelige tall for 2024
 - Anslag for 2025

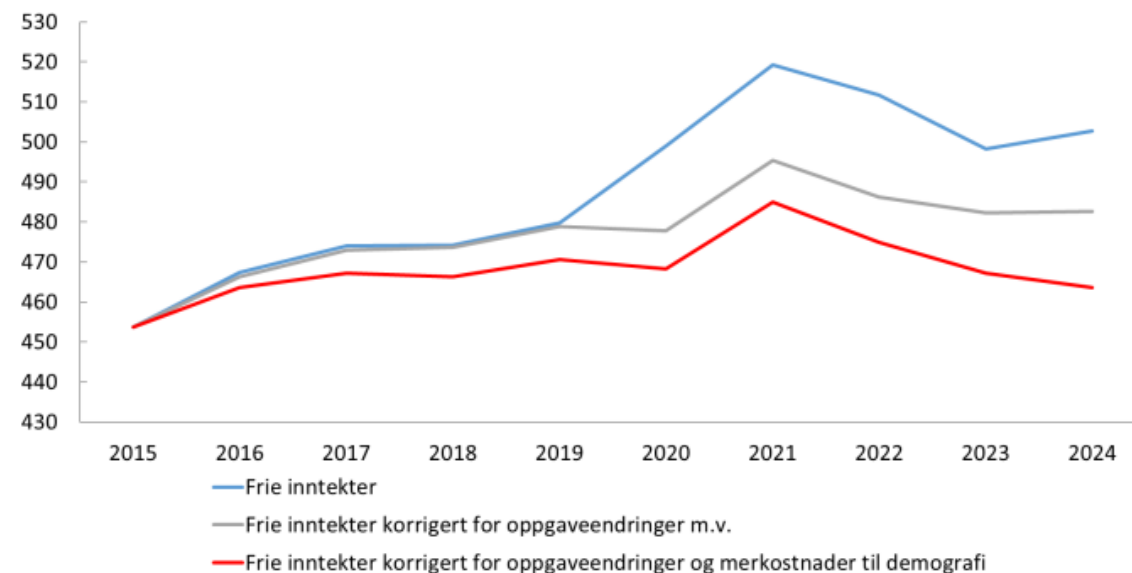
Kommunesektorens inntekter i 2023

Oppdaterte tall for utvikling i nivået på frie inntekter.
2022- kroner (stiplet linje vedtatt budsjett 2024)

Kilde: TBU-notat mars 2024

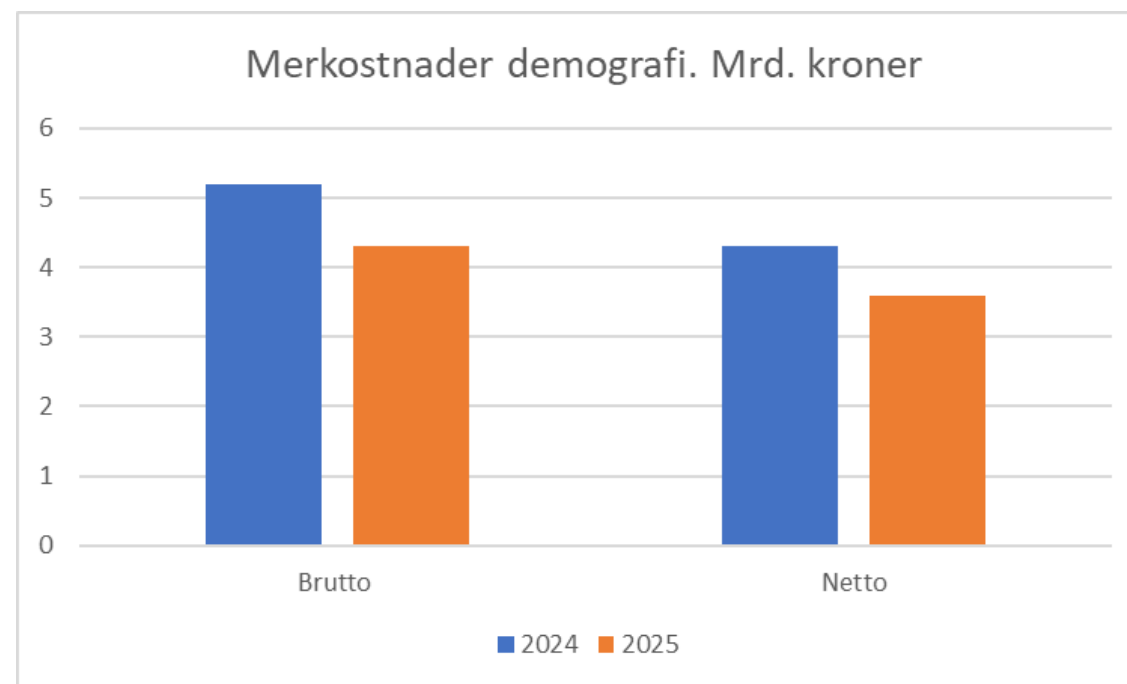
Anslag i NB2024 på utvikling i nivået på frie inntekter.
2024-kroner

Kilde: TBU-rapport november 2023

Befolkningsutviklingen og merkostnader i 2024 og 2025

- Merkostnadene i 2024 høyere enn anslått NB2024 - om lag 0,5 mrd. kroner
 - Høyere nettoinnvandring fra andre land enn Ukraina
- Stor usikkerhet om merkostnader i 2025
 - Flyktninger fra Ukraina (tall fra IMDi)
 - Øvrig innvandring
- Utvalget oppdaterer anslaget i juni (nye befolkningsframskrivninger fra SSB)
- Integreringstilskuddet skal dekke kostnadene ved flyktninger utover ordinære demografikostnader

Konsultasjonsmøtet med regjeringen 6. mars

Stor spredning netto driftsresultat i 2023

Vekst i frie inntekter utover demografi- og pensjonskostnader

Økt handlingsrom

Bosatte flyktninger hvilke innbygger- og kriteriedata brukes i inntektssystemet på kommunenivå?

	Inntektssystemet 2025	Inntektssystemet 2026
Skatteinntekter og inntektsutjevning - innbyggere bosatt i kommunen per	01.01.2025	01.01.2026
Innbyggertilskuddet - innbyggere bosatt i kommunen per	01.07.2024	01.07.2025
Regionalpolitiske tilskudd * Nord-Norgetilskudd, Sør-Norge tilskudd kommuner over 3 200 innbyggere, Regionsentertilskudd, Storbytilskudd - innbyggere bosatt per	01.01.2024	01.01.2025
* Vekstkommunetilskudd beregnes ut fra kommunens befolkningsvekst i perio	1.1.2021 - 1.1.2024	1.1.2022 - 1.1.2025

Utgiftsutjevningen - omfordeling mellom kommuner (eksempler på aktuelle kriterier og telletidspunkt)		
*Innbyggere fordelt etter alderskategorier, 0-1 år, 2-5 år osv	01.07.2024	01.07.2025
*Innvandrere 6-15 år utenom Skandinavia per	01.01.2024	01.01.2025
* Barn 0-15 med enslig forsørger	per desember 2023	per desember 2024
* Innbyggere med lavinntekt	01.01.2024	01.01.2024
Opphopningsindeks:		
* Innbyggere med lavinntekt	01.01.2024	01.01.2024
* Arbeidsledige innbyggere 16 - 59 år	Gjennomsnitt i 2023	Gjennomsnitt 2024
* Skilte og separerte	01.01.2024	01.01.2025
*Kriteriene måles mot innbyggertall	01.07.2024	01.07.2025

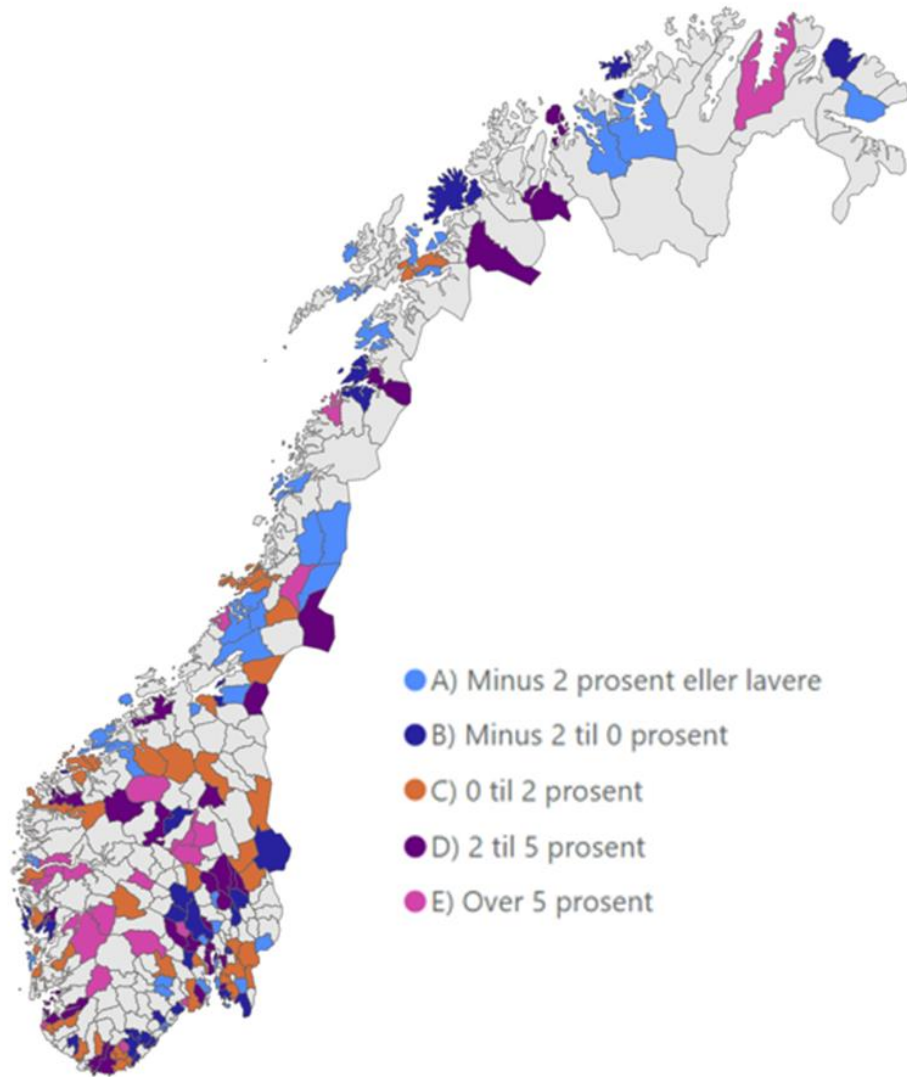

KS' regnskapsundersøkelse

KS regnskapsundersøkelse 2023

Grunnlag for notat til Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi

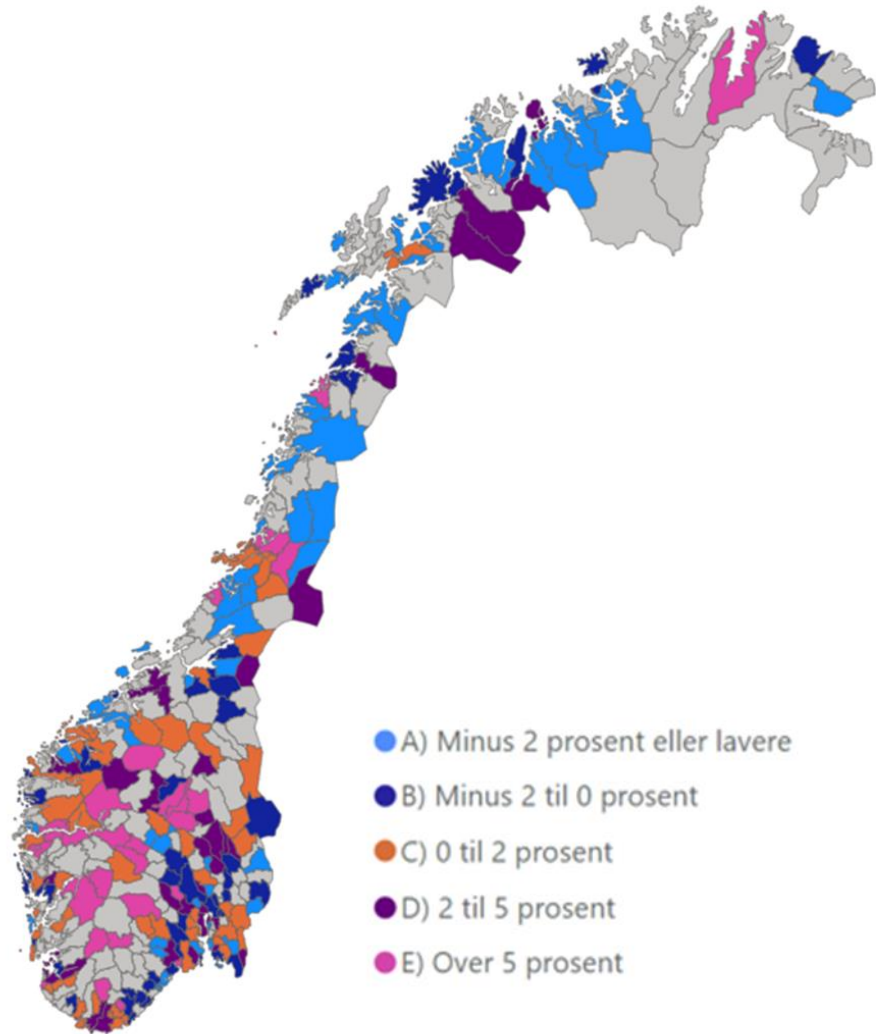

163 kommuner med 68 prosent av folketallet utenom Oslo

Alle fylkeskommuner utenom Oslo

KS regnskapsundersøkelse 2023

Nå har vi regnskap fra 220 kommuner med 83,5 prosent av folketallet utenom Oslo og i tillegg regnskap for Oslo

	Antall	Andel med svar	Innbyggere med svar
Østlandet utenom Oslo	86	72 %	89 %
Agder/Rogaland	29	60 %	82 %
Vestland/Møre og Romsdal	40	58 %	80 %
Trøndelag	26	68 %	85 %
Nord-Norge	39	49 %	68 %
Alle	220	62 %	83 %

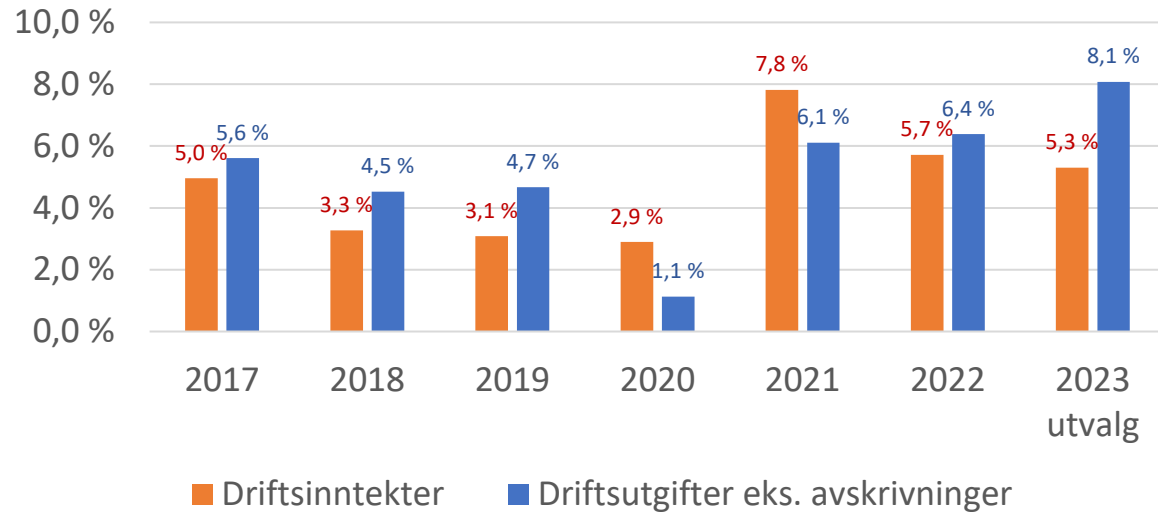
	Antall	Andel med svar	Innbyggere med svar
Kommuner 0 - 3000 innb	65	50 %	49 %
Kommuner 3000 - 5000 innb	21	48 %	48 %
Kommuner 5000 - 10000 innb	45	65 %	66 %
Kommuner 10000 - 20000 innb	33	69 %	68 %
Kommuner 20000 - 50000 innb	37	82 %	84 %
Kommuner over 50000 innb utenom Oslo	19	100 %	100 %
Alle	220	62 %	83 %

Regnskaper fra alle fylkeskommuner

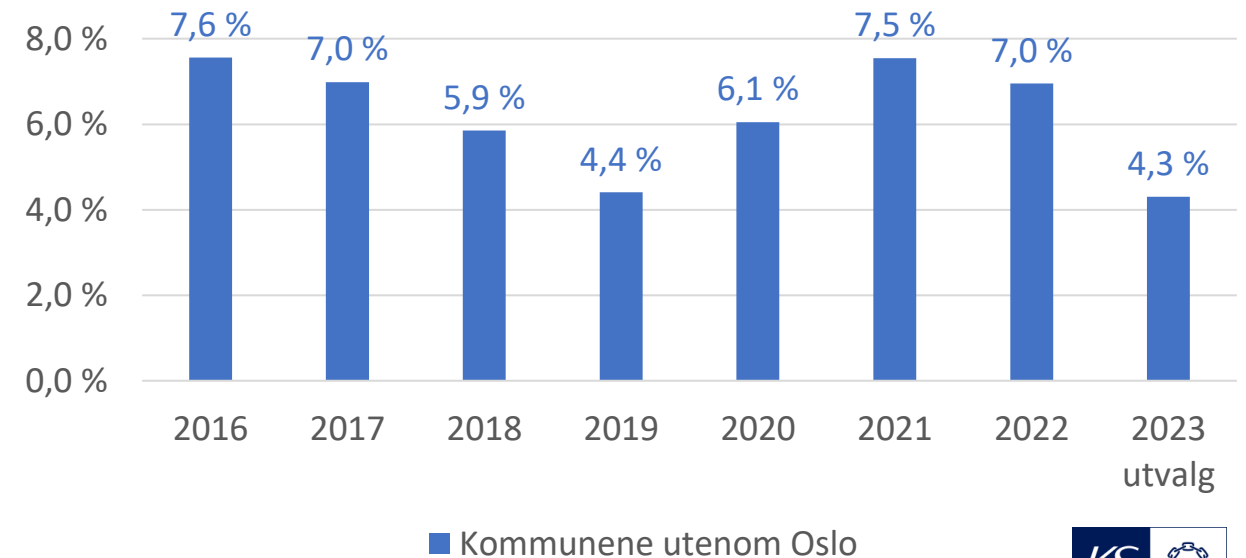
Driftsutgiftene økte markant mer enn driftsinntektene i kommunene i 2023

Brutto driftsresultat ekskl. avskrivninger på et lavt nivå historisk sett

Kommunene utenom Oslo

Brutto driftsresultat (eks. avskrivninger) som andel av driftsinntektene i kommunene utenom Oslo

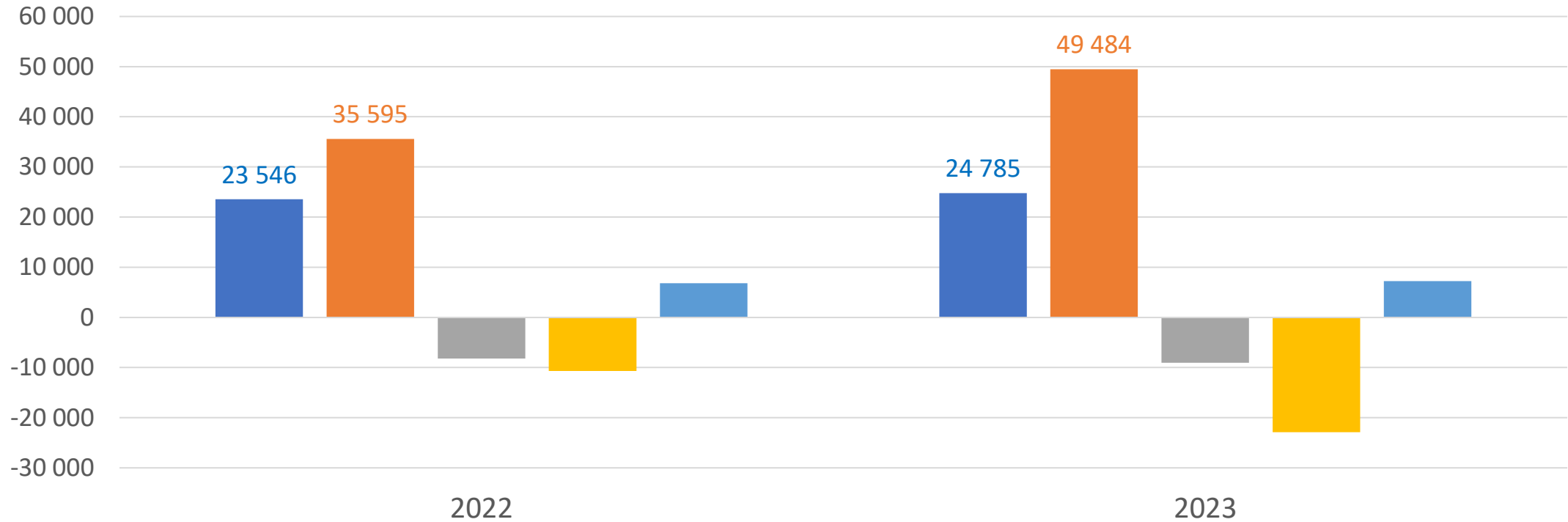

■ Kommunene utenom Oslo

Pensjonspremiene øker med 14 mrd. kroner (39 prosent), mens det har likevel vært beskjeden vekst i pensjonskostnadene

Pensjon (art 090) i mill. kroner,
Kommunene inkludert Oslo

- Samlet pensjonskostnad (090)
- Pensjonspremier i tjenestene
- Bruk av premiefond (F173) fratrukket sikringstilskudd (F 172)
- Årets premieavvik
- Amortisering av premieavvik

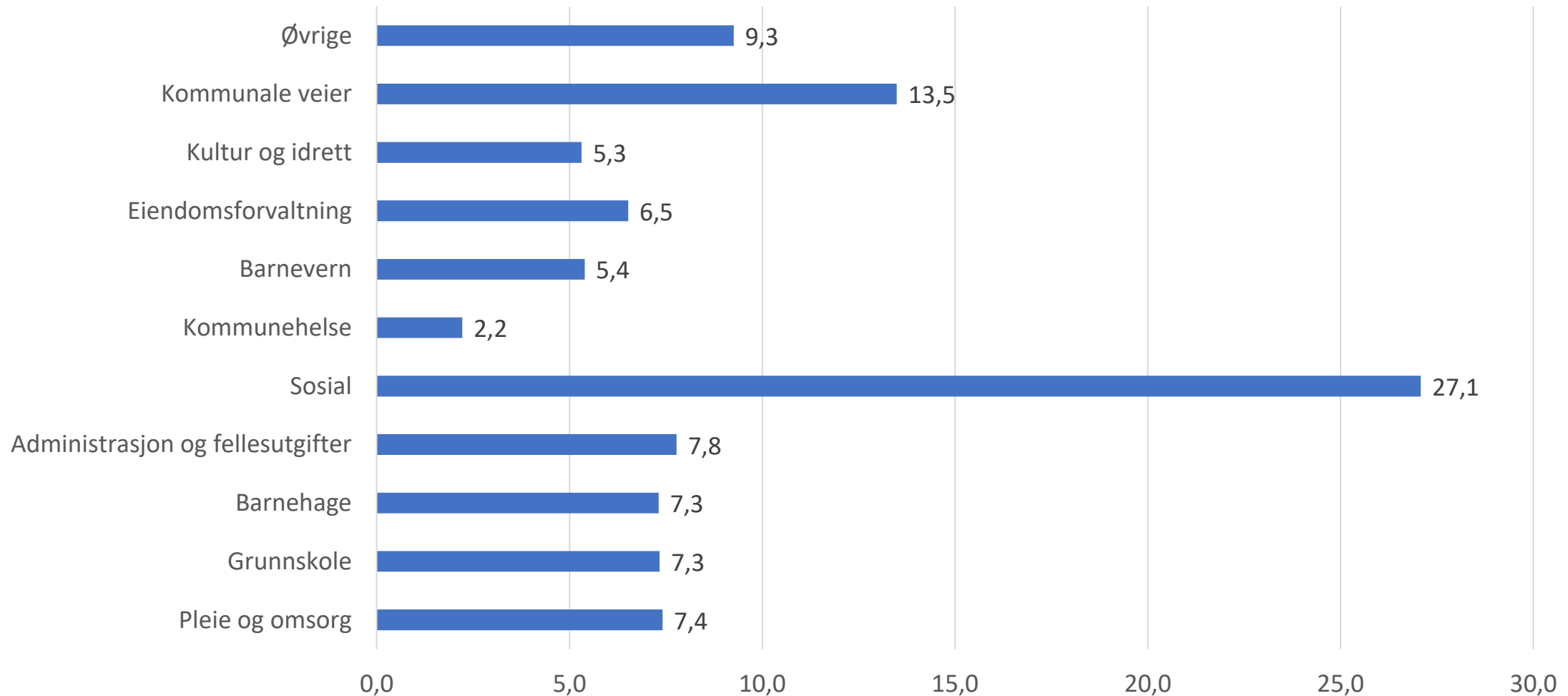
Økte pensjonskostnader er en del av regjeringens kommuneopplegg, men premieavviket påvirker kommunenes likviditet

220 kommuner utenom Oslo

	2022	2023	Endring
Kasse, bank	78 091 865	65 213 908	-12 877 957
Likviditetslån	-1 434 485	-2 089 226	-654 741
Ubrukte lånemidler	-18 372 309	-18 713 016	-340 707
Bundne fond	-5 031 501	-5 181 775	-150 274
Disponibel kasse-/bankbeholdning	53 253 570	39 229 891	-14 023 679
Sertifikater	364 317	313 051	-51 266
Obligasjoner	13 572 050	14 306 965	734 915
Derivater	660	933	273
Aksjer og andeler kortsiktig	14 580 072	16 604 015	2 023 943
Korrigerte kortsiktige likvide midler	81 770 669	70 454 855	-11 315 814

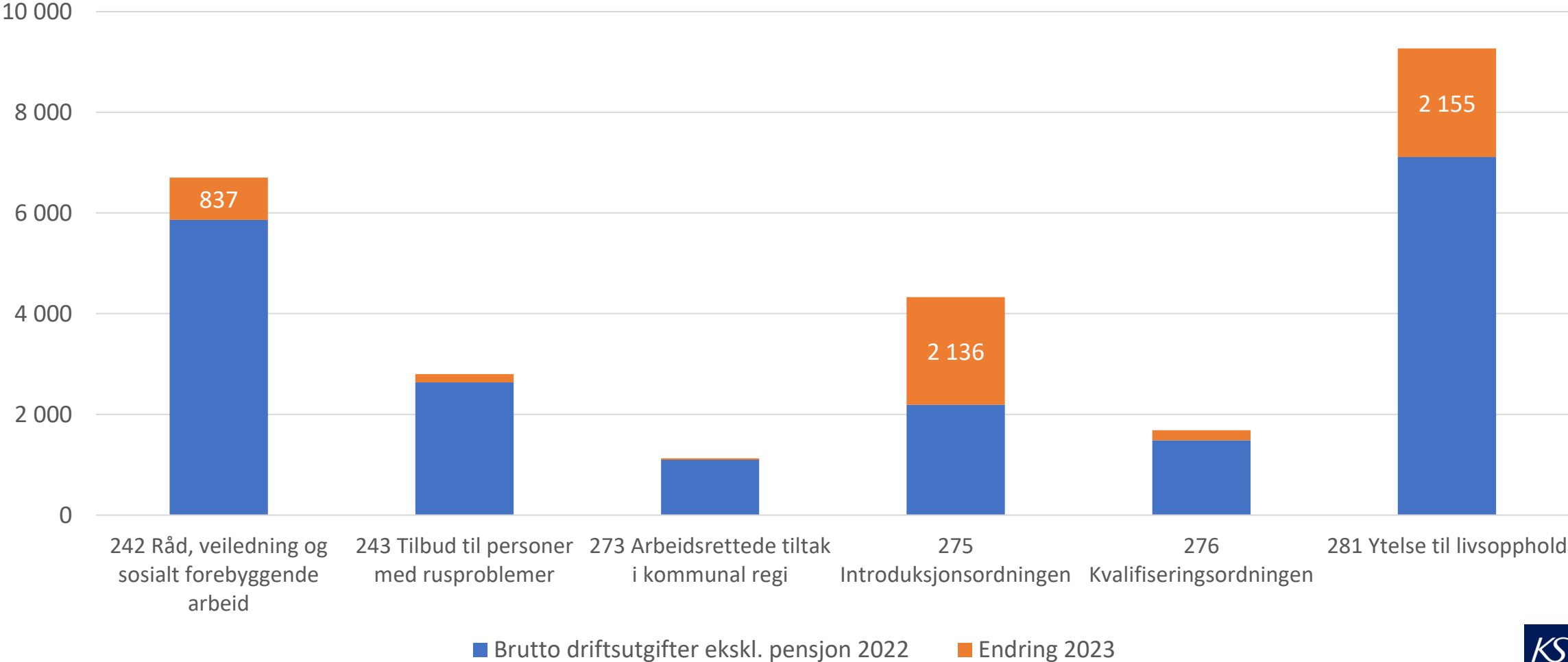
Høyest utgiftsvekst innen sosial og kommunale veier, og vekst utover deflator på de fleste områder

Endring i brutto driftsutgifter ekskl avskrivninger og pensjon 2022 til 2023 i pst

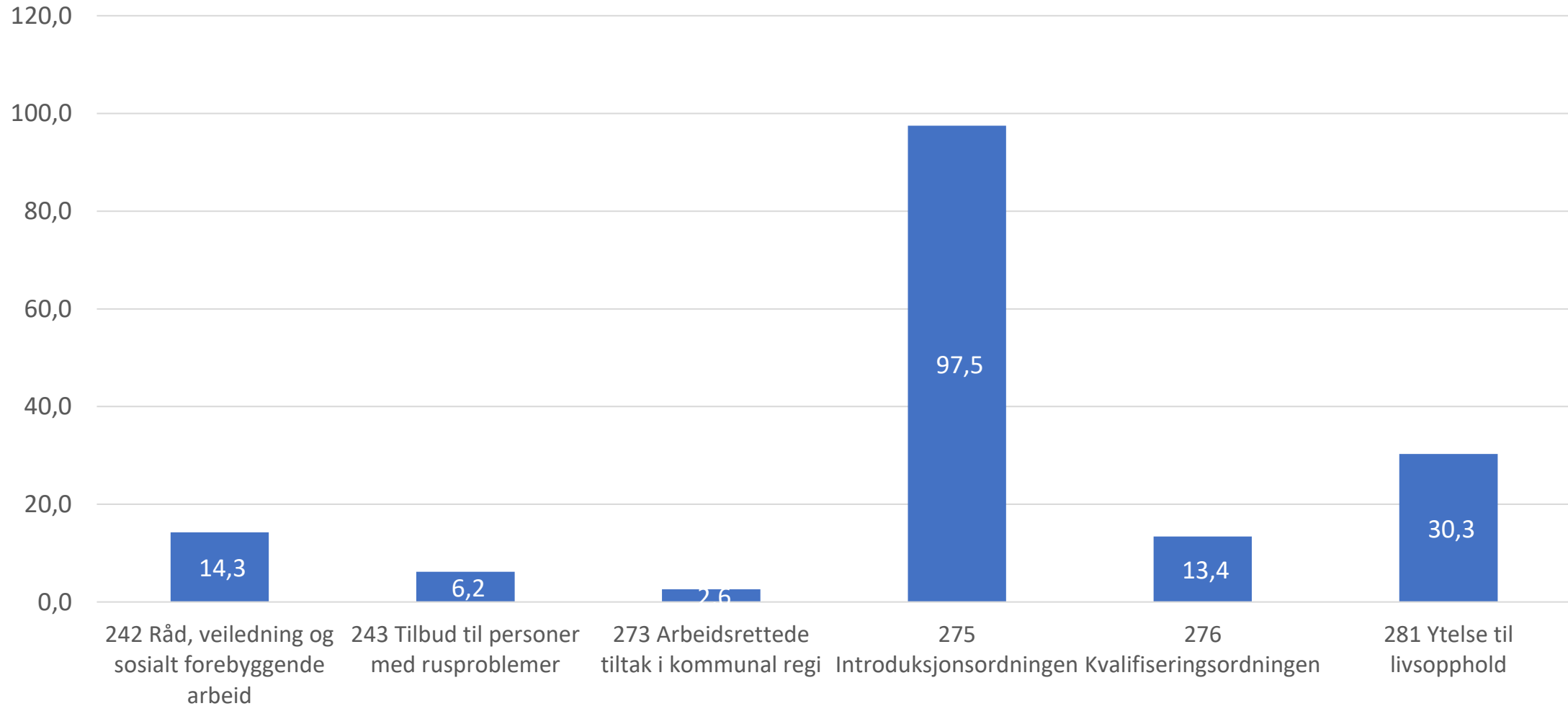
Introduksjonsordningen, ytelse til livsopphold og forbyggende tjenester med sterk vekst innen sosial, først og fremst drevet av den høye flyktningetilstrømningen

Brutto driftsutgifter ekskl. pensjon - sosialtjenester, mill. kroner
221 kommuner med 85 prosent av folketallet

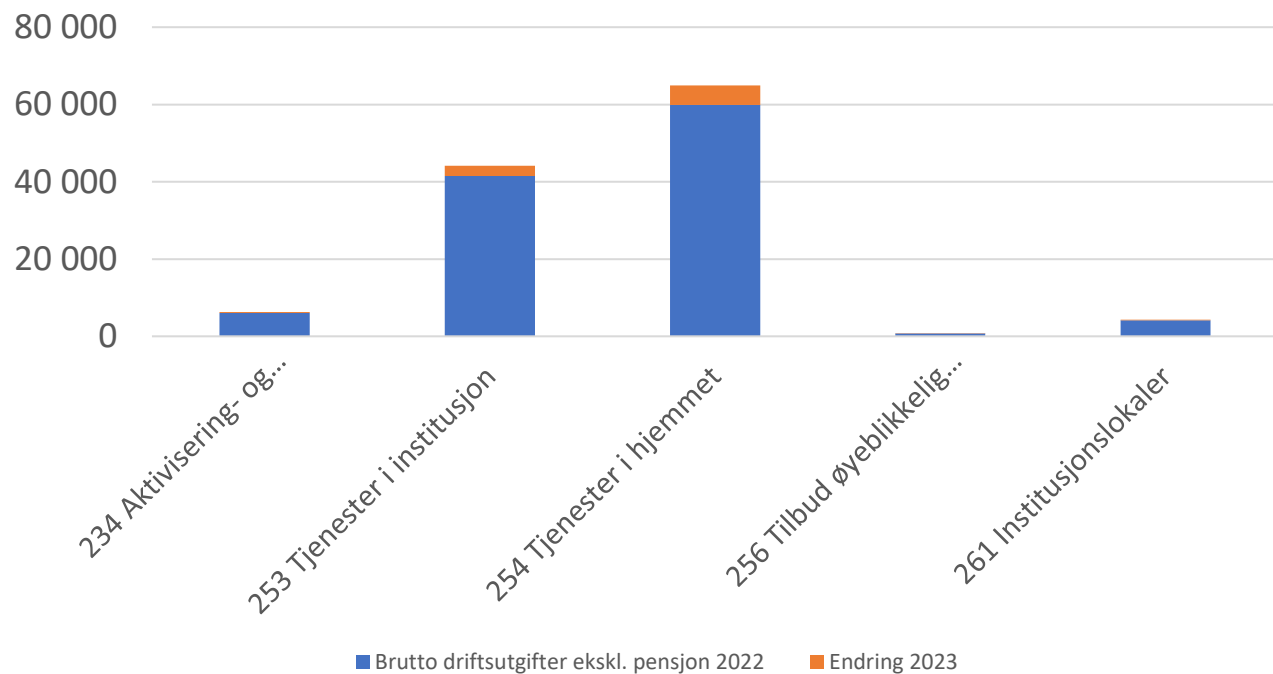
Introduksjonsordningen, ytelse til livsopphold og forbyggende tjenester med sterk vekst innen sosial, først og fremst drevet av den høye flyktningetilstrømningen

Prosentvis endring i brutto driftsutgifter ekskl pensjon 2022 - 2023
221 kommuner med 85 prosent av folketallet

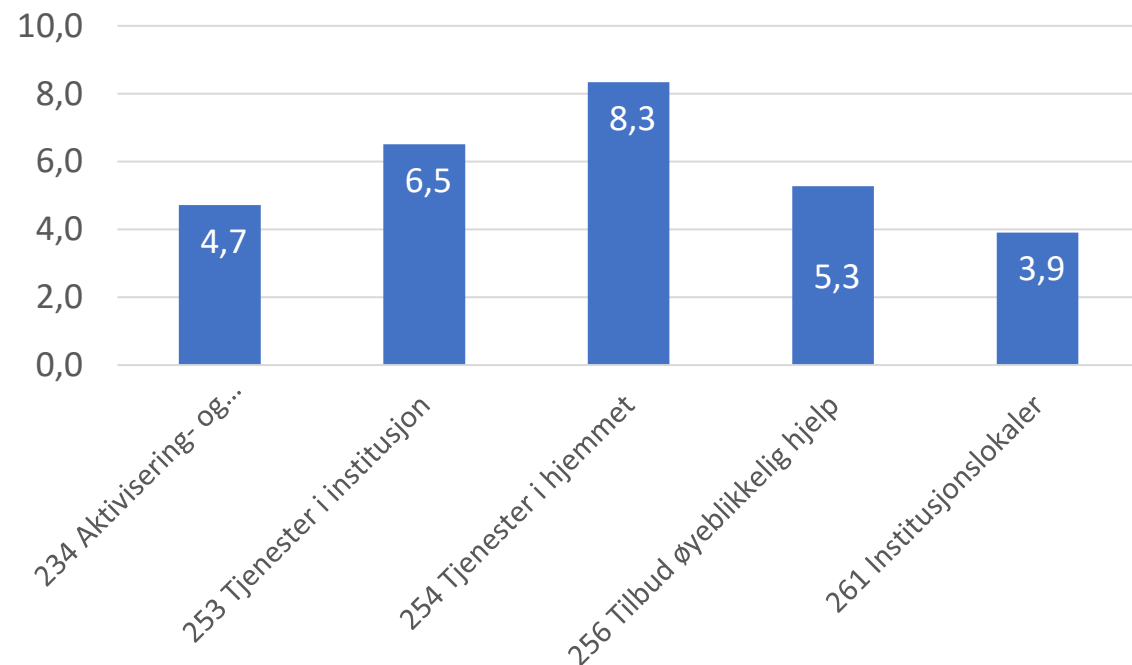

Innen pleie og omsorg øker tjenester i hjemmet mer enn tjenester i institusjon

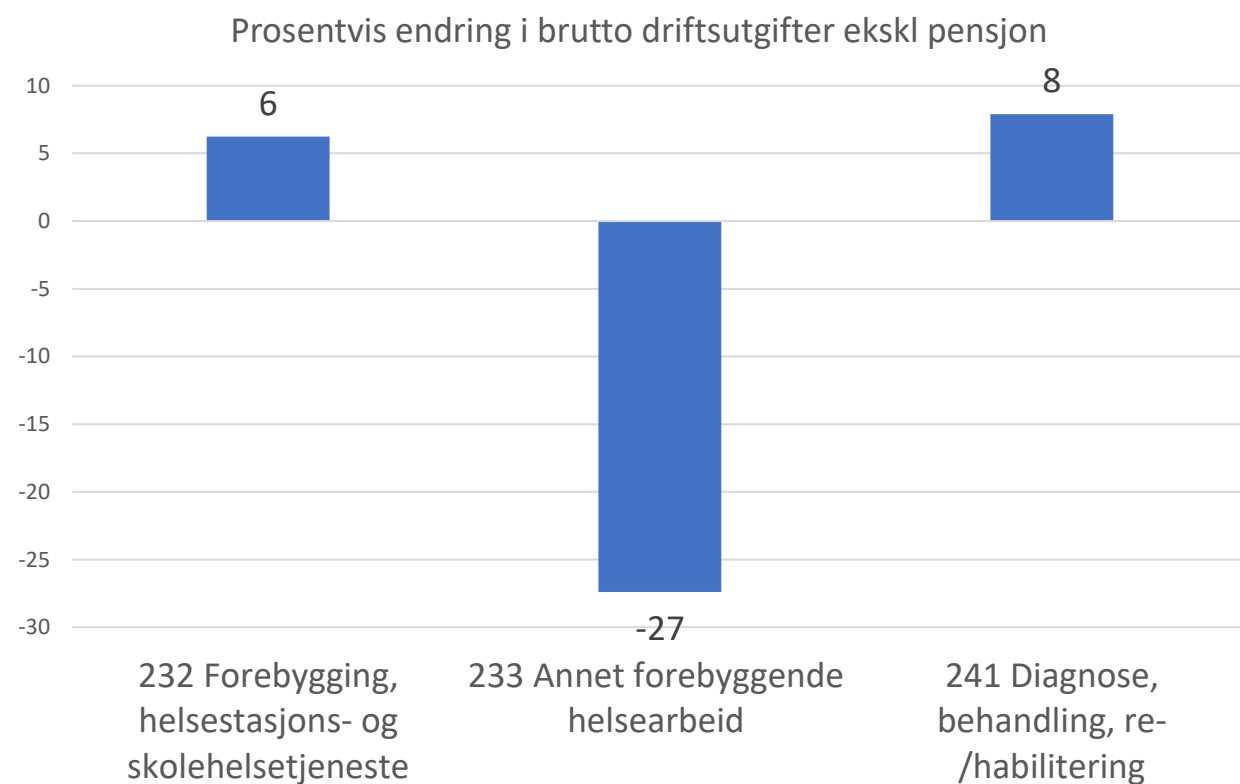
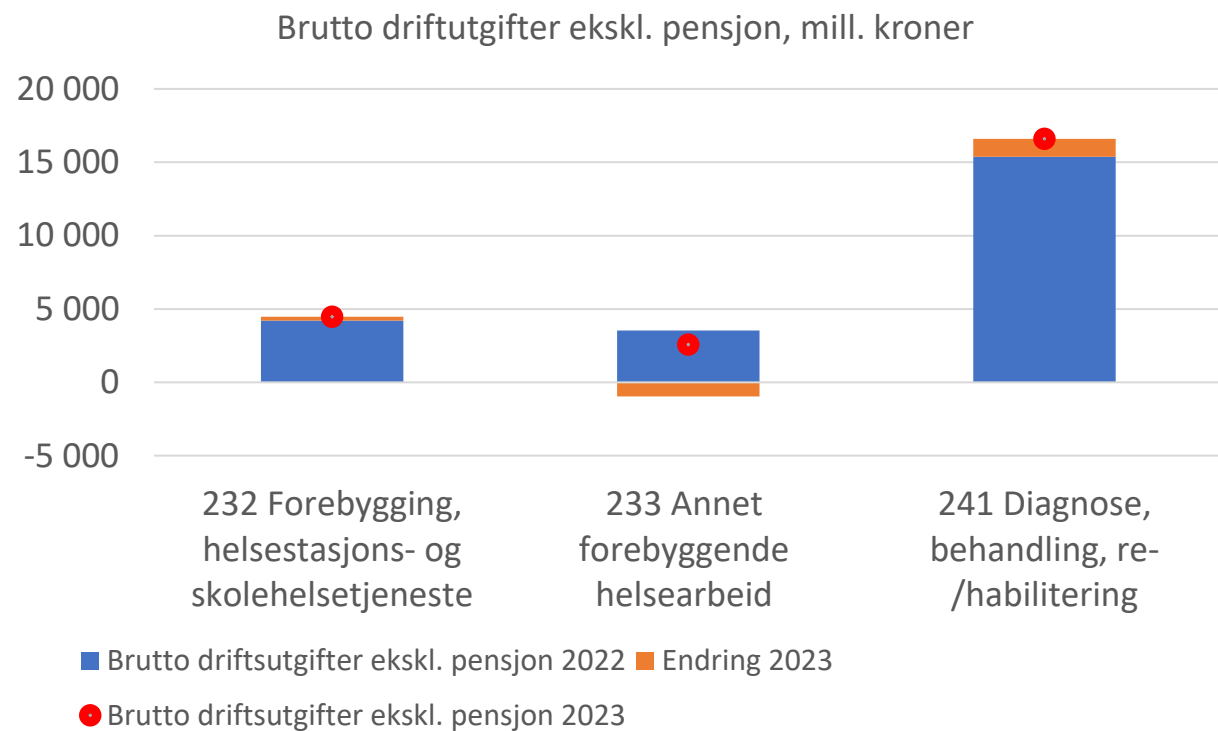
Brutto driftsutgifter ekskl. pensjon –
pleie og omsorg, mill. kroner

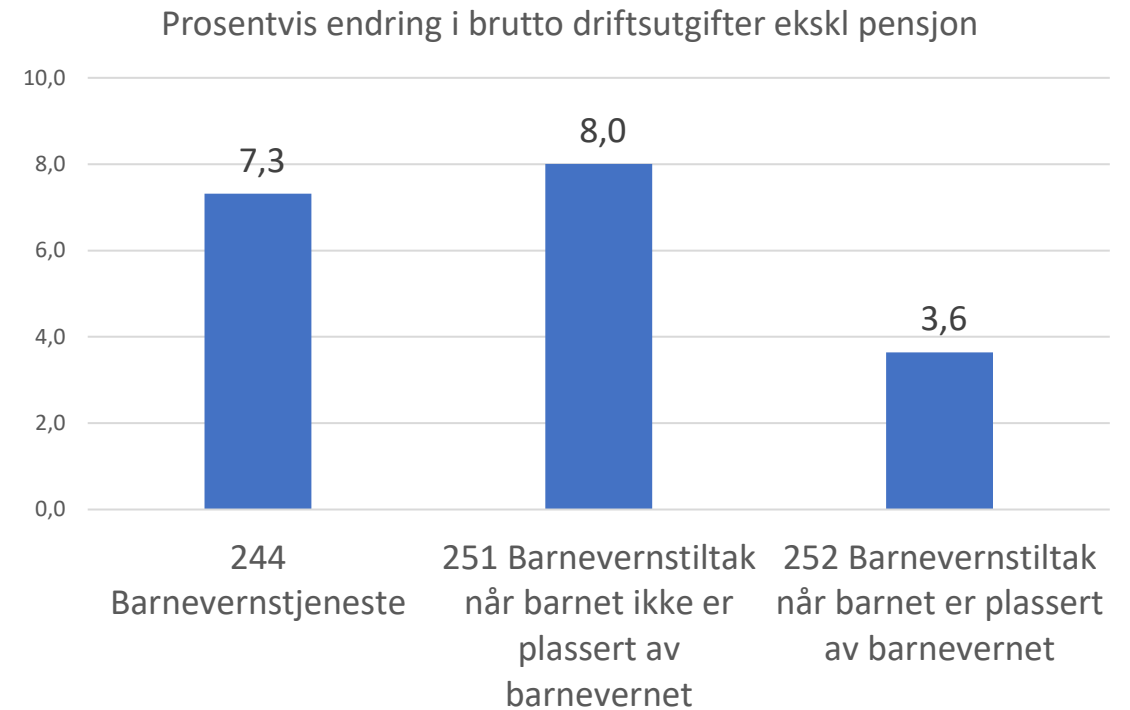
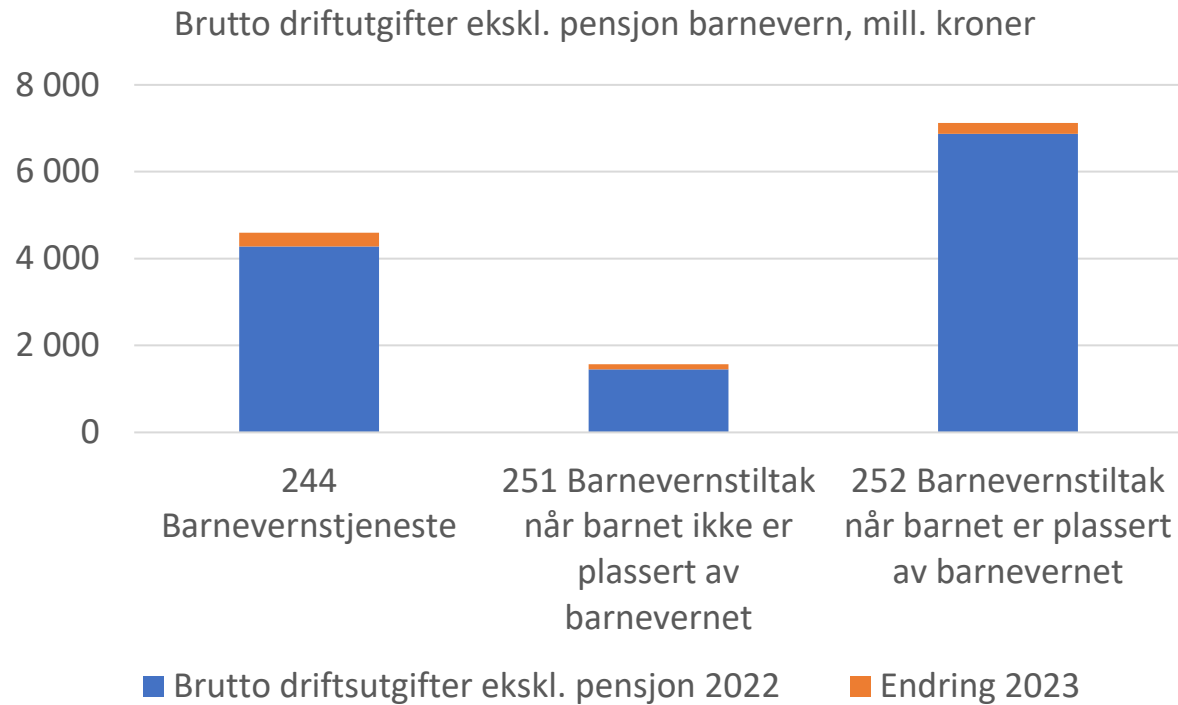
Prosentvis endring i brutto driftsutgifter ekskl. pensjon

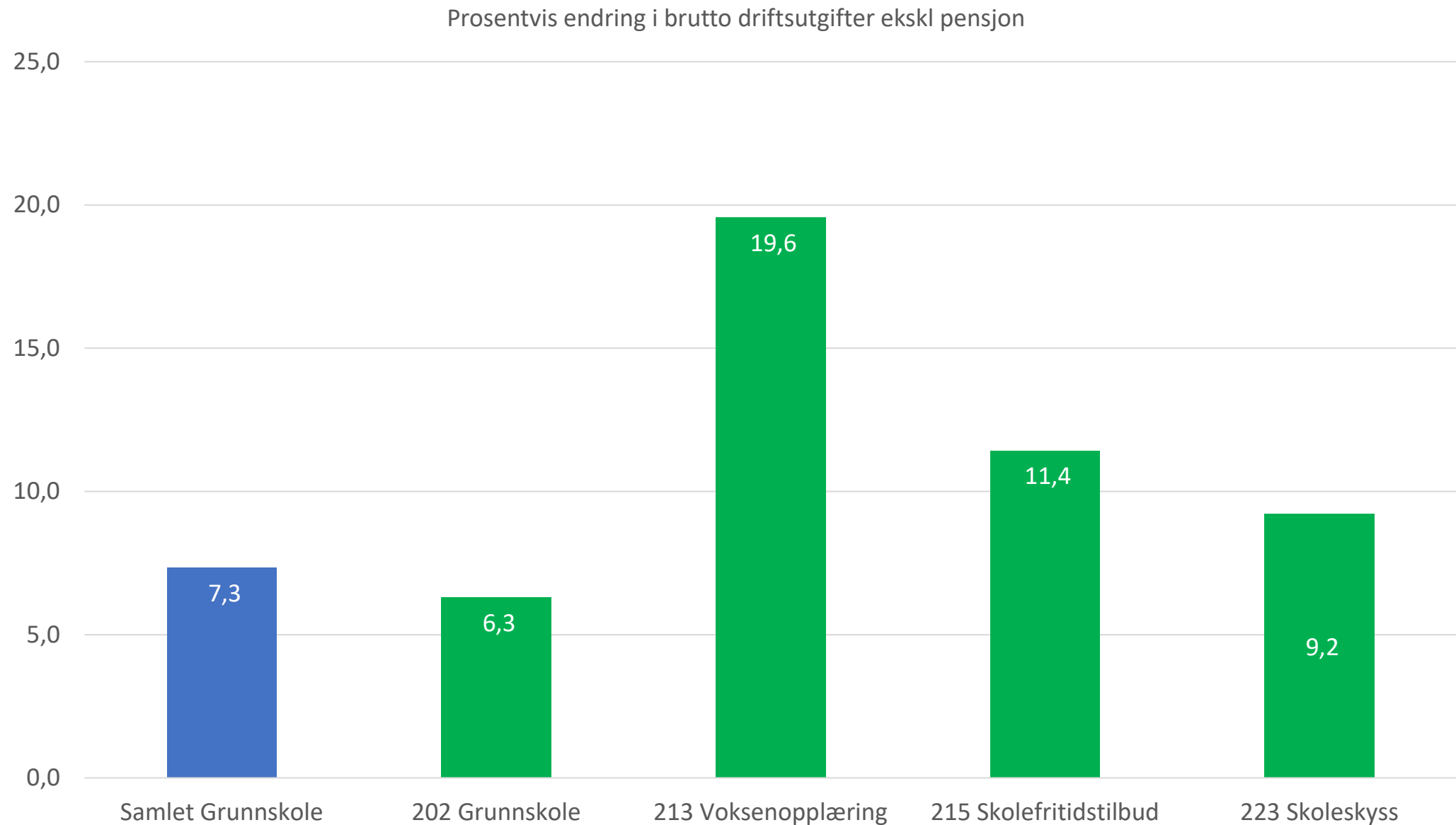
Utviklingen innen kommunehelse tyder på at driften er i ferd med å normaliseres

Innen barnevernet er det barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet og administrasjon som har sterkest prosentvis vekst

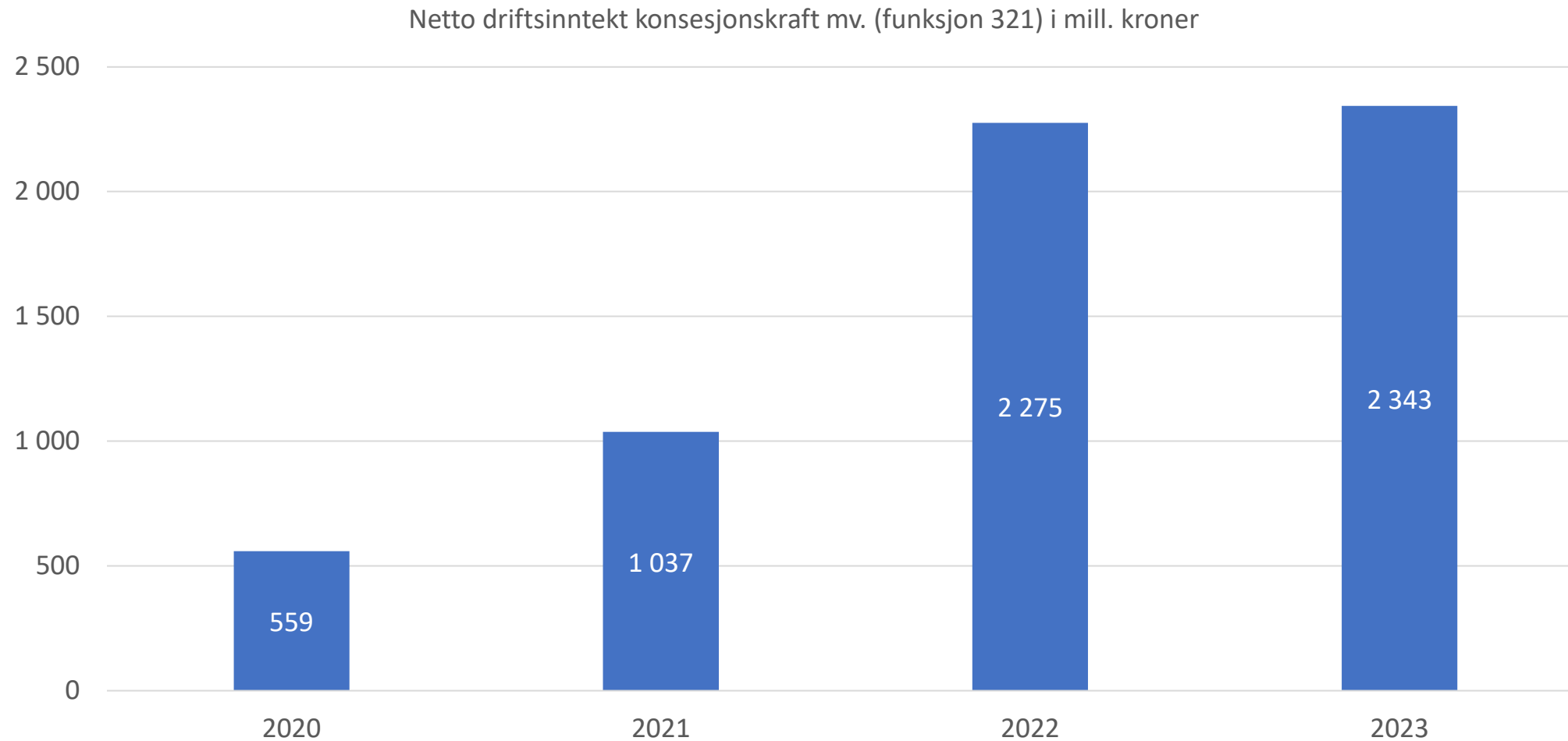
Voksenopplæring og SFO trekker opp veksten innen grunnskole

Lønnsutgiftene indikerer også en retur mot normalsituasjon etter pandemien, samtidig som den også avspeiler flyktningetilstrømningen

	2023	2022	Endring	Endring i pst
Fastlønn	184 117 651	170 634 669	13 482 982	7,9 %
Vikarer, ekstrahjelp og overtid	23 852 640	24 369 290	-516 650	-2,1 %
Lønn vedlikehold og renhold	4 303 728	4 064 749	238 979	5,9 %
Annen lønn	12 585 121	10 308 239	2 276 882	22,1 %
Sum lønnsutgifter	224 859 140	209 376 947	15 482 193	7,4 %

Konsesjonskraftsinntektene også på et høyt nivå i 220 kommuner i 2023

Økte renter gir 3,6 mrd. kroner i økte netto renteutgifter i 220 kommuner. Netto finansutgifter og avdrag reduseres likevel med 2,2 mrd. kroner som følge av avkastning på finansielle investeringer og økte utbytter.

Detaljer fra driftsregnskapet i 163 kommuner

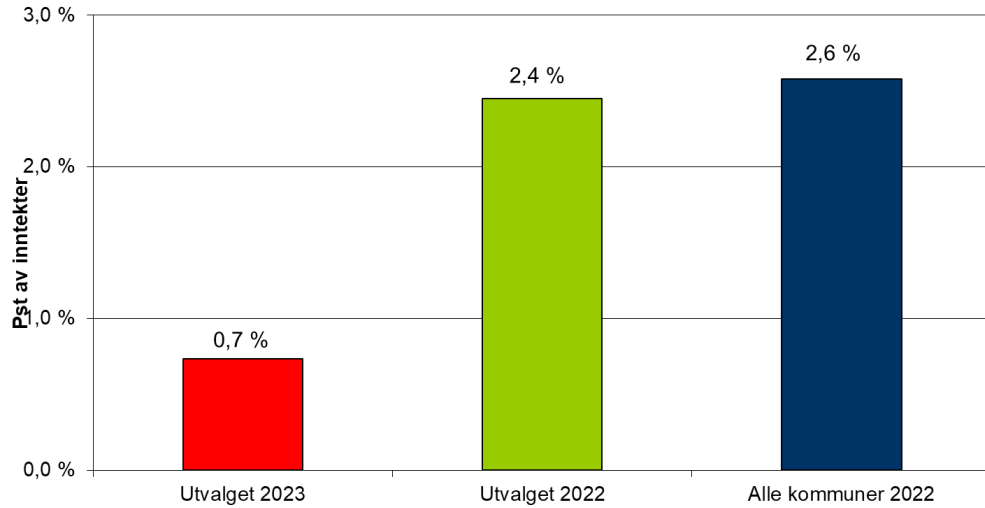
Finans: (mill kr)	År 2022	År 2023	Endring i pst
Renteinntekter, art 900	-3 363,7	-6 168,3	83,4 %
Utbytte/eieruttak, art 905	-2 920,4	-4 908,7	68,1 %
Netto gevinst finansielle omløpsmidler, art 909, 509	1 320,1	-1 821,9	-238,0 %
Renteutgifter, art 500	6 908,4	12 543,0	81,6 %
Netto finansutgifter	1 944,3	-355,9	
<i>Andel av driftsinntekter</i>	<i>0,6 %</i>	<i>-0,1 %</i>	
Avdrag	11 846,4	11 835,1	-0,1 %
Netto finansutgifter og avdrag	13 790,7	11 479,2	-16,8 %
<i>Andel av driftsinntekter</i>	<i>4,4 %</i>	<i>3,5 %</i>	

Netto driftsresultat i 2023 markert lavere enn anbefalt langsiktig nivå

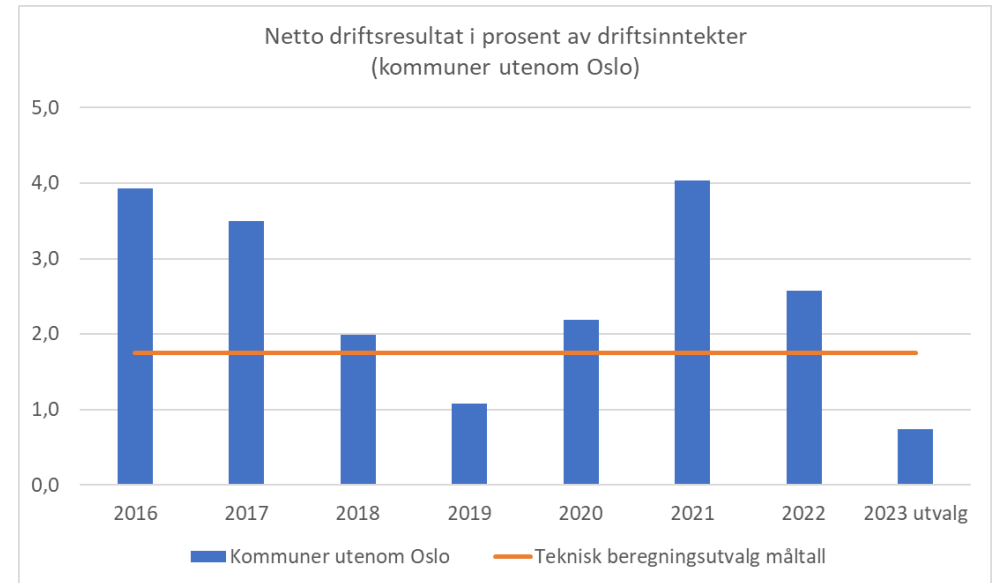
Redusert balanse i driftsøkonomien er noe mindre enn endringen i netto driftsresultat indikerer

**Netto driftsresultat for kommuner utenom Oslo
(pst av driftsinntekter)**

220 av 355 kommuner,
83,5 % av folketallet utenom Oslo

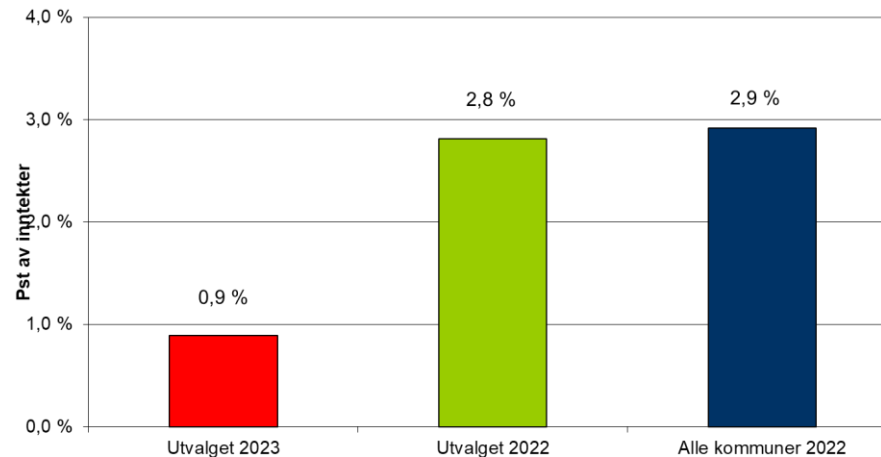

**Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter
(kommuner utenom Oslo)**

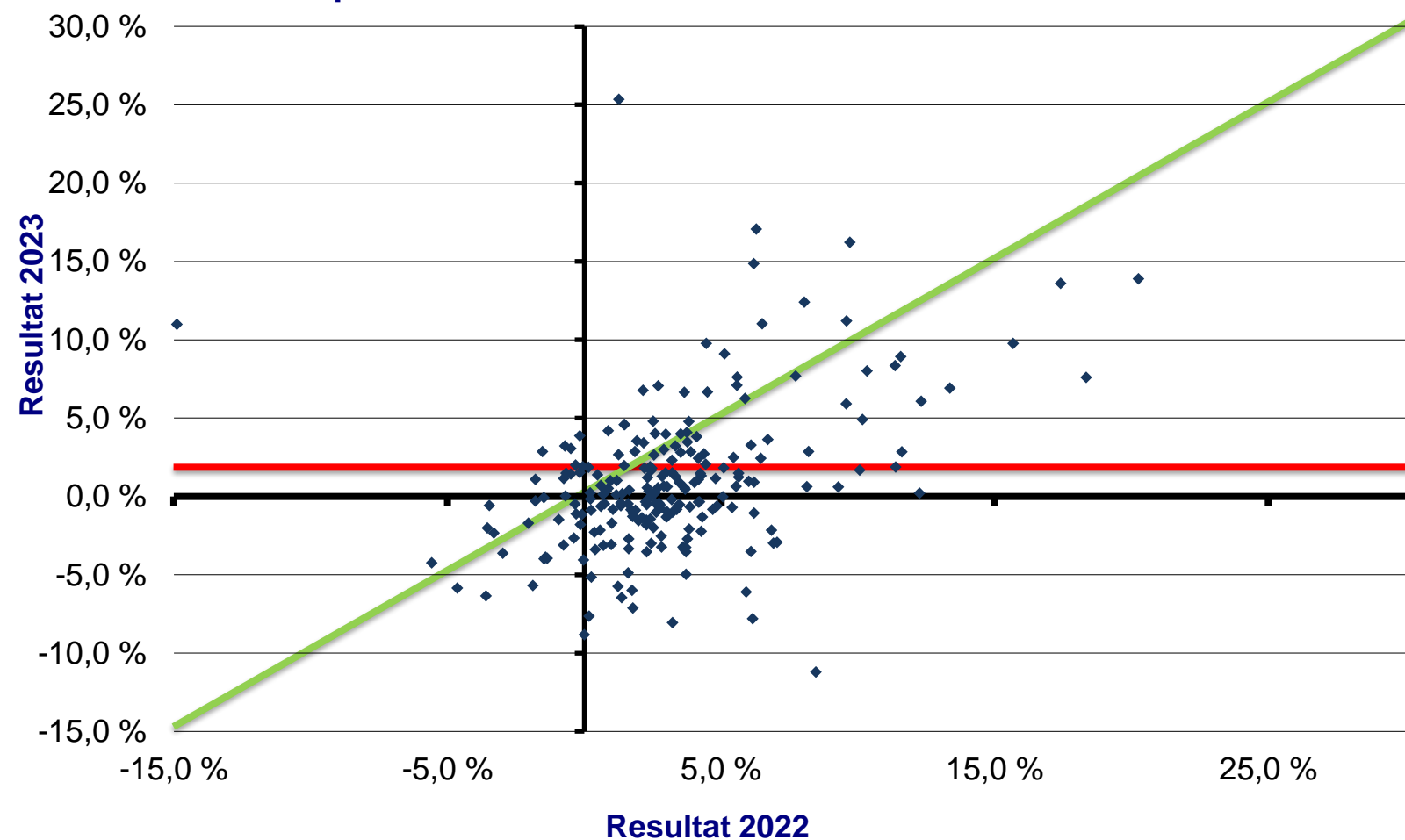
**Netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger for kommuner
uten Oslo (pst av driftsinntekter)**

220 av 355 kommuner,
83,5 % av folketallet utenom Oslo

Svake resultater og negativ utvikling i mange kommuner

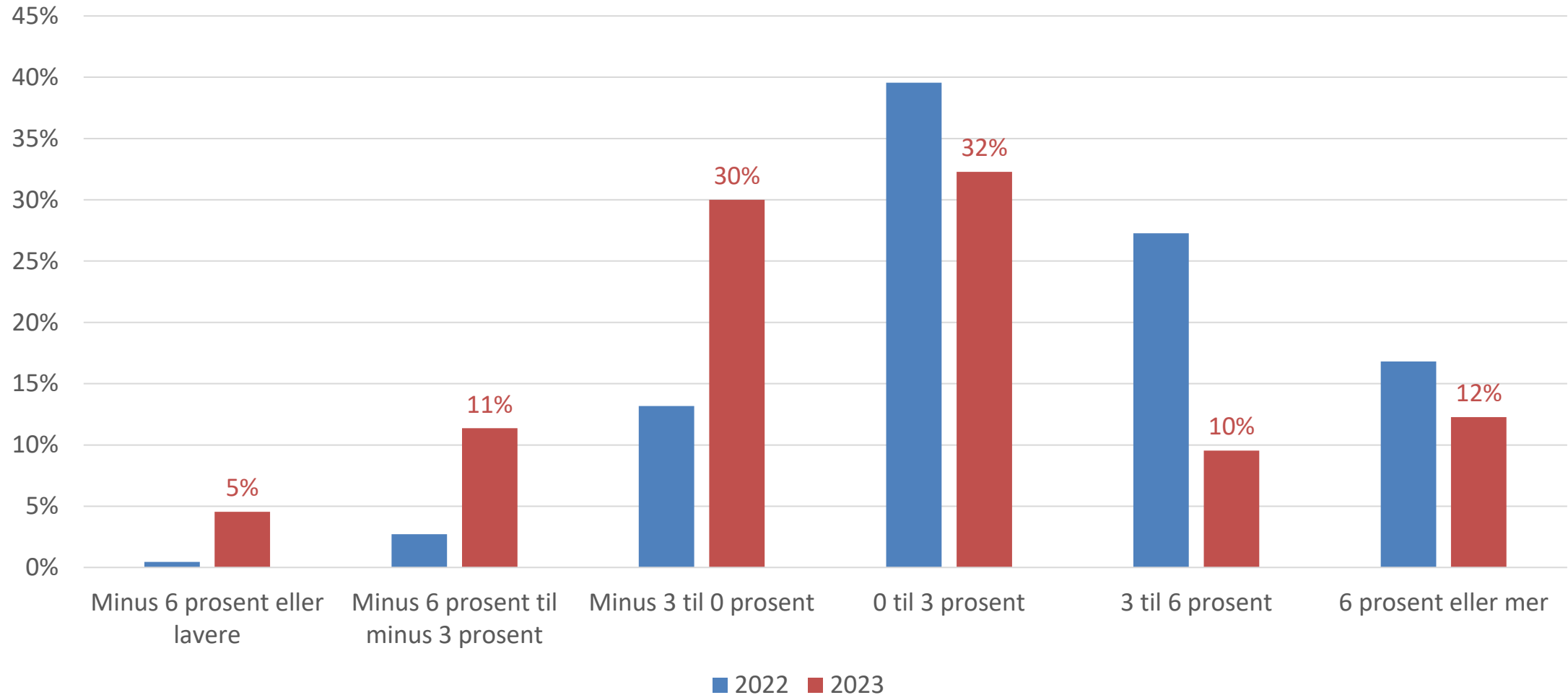
Netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger i 2022 og 2023 i pst av inntekter. Tall for 220 kommuner utenom Oslo

- 72 kommuner (33 pst) har resultat over 1,75 pst av inntektene (143 kommuner (65 pst) i 2022)
- 101 kommuner (46 pst) har negativt resultat. (36 kommuner (16 pst) i 2022)
- 163 kommuner (74 pst) har svakere resultat i 2023 enn i 2022
- 18 kommuner (8 pst) har resultatoppgang på mer enn 3 prosentpoeng
- 93 kommuner (42 pst) har resultatnedgang på mer enn 3 prosentpoeng.
- 78 kommuner (35 pst) går fra positivt resultat i 2022 til negativt resultat i 2023
- 23 av 220 kommuner har negativt netto resultat både i 2022 og 2023

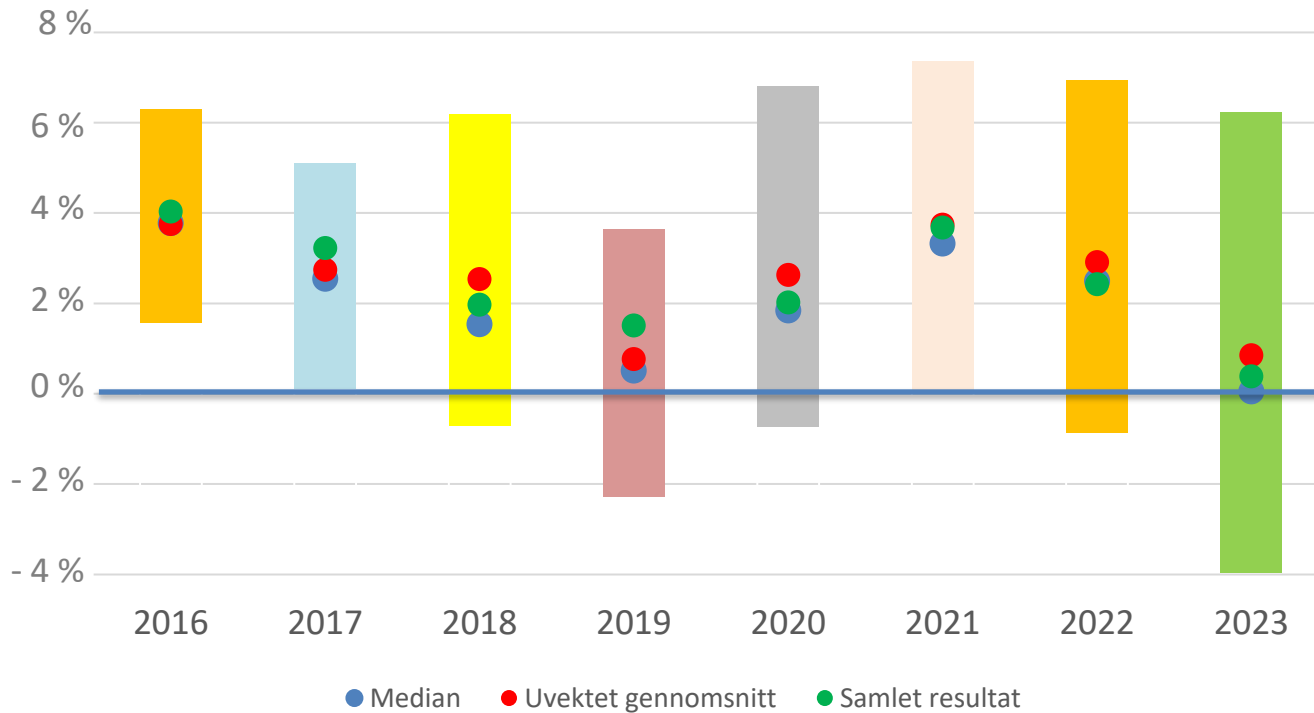
35 av 221 kommuner har et resultat på minus 3 prosent av driftsinntektene eller svakere i 2023

Netto driftsresultat etter netto bunde fondsavsetninger,
Andel kommuner etter resultat

Spredningen i resultatene blant kommunene er større enn tidligere

Resultatintervall for 75 prosent av 182 ikke sammenslåtte kommuner i undersøkelsen

for 75 pst av kommunene som ligger nærmest median

220 kommuner i undersøkelsen	2020	2021	2022	2023
Samlet resultat	2,1	4,0	2,4	0,7
Uvektet gjennomsnitt	2,5	3,7	2,8	0,8
Standardavvik	3,6	3,7	4,1	4,9

Kommunegruppene med under 5 000 innbyggere har best resultat i 2023

Netto driftsresultat fordelt etter innbyggertall

	År 2022		År 2023
	Alle kommuner utenom Oslo	Utvalget	Netto driftsres for utvalget
Kommuner 0 - 3000 innb	4,4 %	4,6 %	2,2 %
Kommuner 3000 - 5000 innb	3,5 %	1,9 %	3,2 %
Kommuner 5000 - 10000 innb	2,2 %	2,4 %	-0,1 %
Kommuner 10000 - 20000 innb	2,3 %	2,0 %	-0,2 %
Kommuner 20000 - 50000 innb	2,0 %	1,8 %	-0,1 %
Kommuner over 50000 innb	2,8 %	2,8 %	1,3 %
Alle	2,6 %	2,4 %	0,7 %

Netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger fordelt etter innbyggertall

	År 2022		År 2023
	Alle kommuner utenom Oslo	Utvalget	Utvalget
Kommuner 0 - 3000 innb	4,6 %	4,8 %	2,3 %
Kommuner 3000 - 5000 innb	3,5 %	2,0 %	2,5 %
Kommuner 5000 - 10000 innb	2,6 %	3,0 %	0,1 %
Kommuner 10000 - 20000 innb	2,6 %	2,3 %	0,1 %
Kommuner 20000 - 50000 innb	2,3 %	2,2 %	0,0 %
Kommuner over 50000 innb	3,2 %	3,2 %	1,6 %
Alle	2,9 %	2,8 %	0,9 %

Netto driftsresultat 2023 etter kommunestørrelse

	Samlet resultat	Median	Uvektet gjennomsnitt
Kommuner 0 - 3000 innb	2,2 %	0,6 %	2,0 %
Kommuner 3000 - 5000 innb	3,2 %	0,6 %	2,4 %
Kommuner 5000 - 10000 innb	-0,1 %	0,2 %	-0,1 %
Kommuner 10000 - 20000 innb	-0,2 %	-0,6 %	-0,3 %
Kommuner 20000 - 50000 innb	-0,1 %	-0,6 %	-0,2 %
Kommuner over 50000 innb	1,3 %	1,5 %	1,1 %
Sum alle kommuner utenom Oslo	0,7 %	0,2 %	0,8 %

Netto driftsresultat 2023 etter netto bundne fondsavsetninger

Kommunene sortert etter kommunestørrelse

	Samlet resultat	Median	Uvektet gjennomsnitt
Kommuner 0 - 3000 innb	2,3 %	1,0 %	2,2 %
Kommuner 3000 - 5000 innb	2,5 %	0,2 %	1,9 %
Kommuner 5000 - 10000 innb	0,1 %	0,3 %	0,1 %
Kommuner 10000 - 20000 innb	0,1 %	-0,2 %	-0,1 %
Kommuner 20000 - 50000 innb	0,0 %	-0,5 %	-0,1 %
Kommuner over 50000 innb	1,6 %	1,8 %	1,3 %
Sum alle kommuner utenom Oslo	0,9 %	0,3 %	0,9 %

Kommunene i Nord-Norge og Trøndelag har svakest resultater i 2023

Netto driftsresultat fordelt etter landsdeler

	År 2022		År 2023
	Alle kommuner		
	utenom Oslo	Utvalget	Utvalget
Østlandet	2,3 %	2,3 %	1,2 %
Agder/Rogaland	3,3 %	2,6 %	1,9 %
Vestland/Møre og Romsdal	2,7 %	2,7 %	0,6 %
Trøndelag	2,2 %	2,1 %	0,2 %
N-Norge	2,7 %	3,1 %	-2,7 %
I alt	2,6 %	2,4 %	0,7 %

Netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger fordelt etter landsdeler

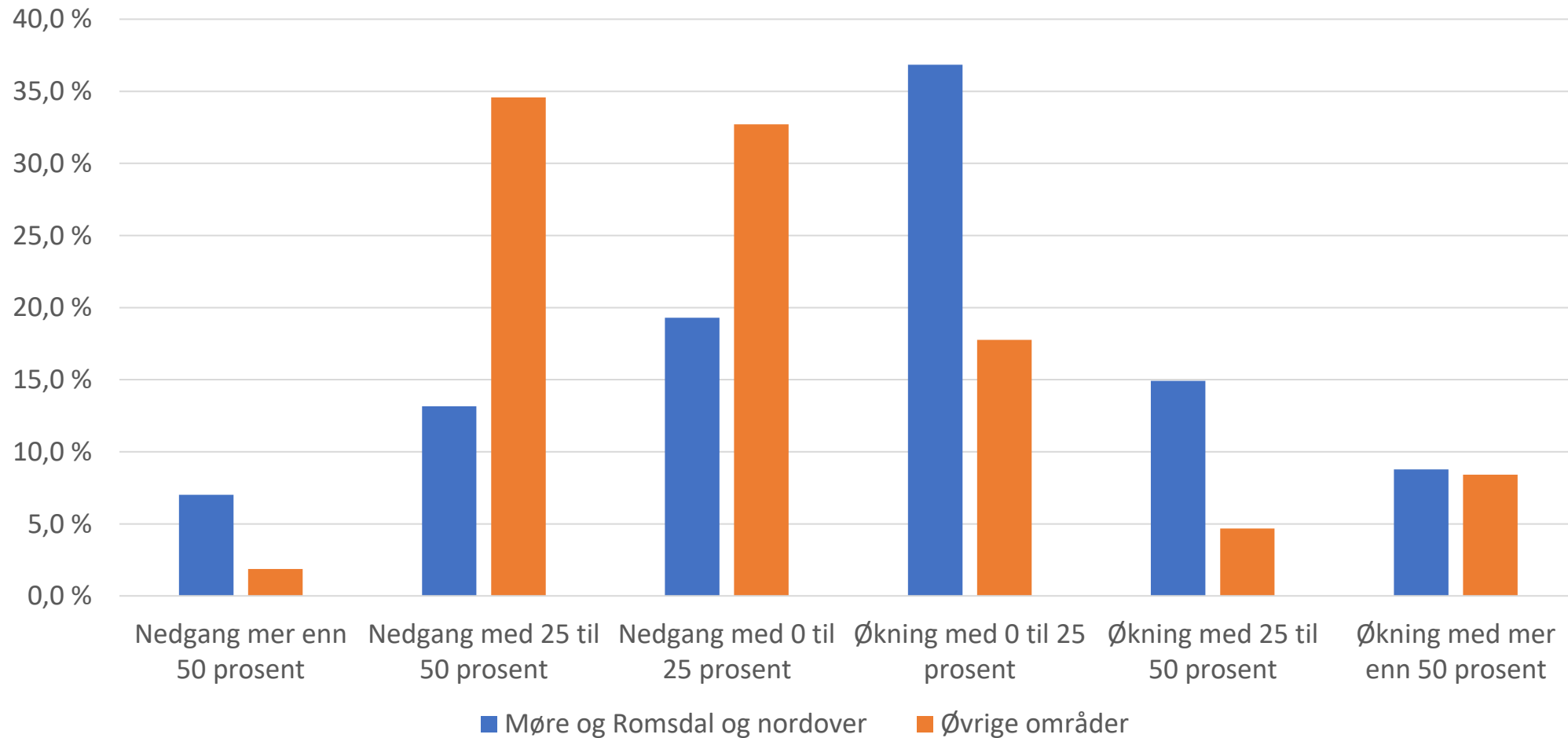
	År 2022		År 2023
	Alle kommuner		
	utenom Oslo	Utvalget	Utvalget
Østlandet	2,7 %	2,6 %	1,3 %
Agder/Rogaland	3,4 %	2,8 %	2,2 %
Vestland/Møre og Romsdal	3,1 %	3,2 %	0,7 %
Trøndelag	2,5 %	2,3 %	0,3 %
N-Norge	3,2 %	3,6 %	-2,5 %
I alt	2,9 %	2,8 %	0,9 %

Økt andel av kommuner med negativt resultat i alle kommunegrupper

	Andel kommuner med negativt netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger	
	2023	2022
Kommuner med under 3 000 innbyggere	40 %	17 %
Kommuner med 3 - 5 000 innbyggere	43 %	19 %
Kommuner med 5 - 10 000 innbyggere	47 %	16 %
Kommuner med 10 - 20 000 innbyggere	55 %	24 %
Kommuner med 20 - 50 000 innbyggere	59 %	11 %
Kommuner med over 50 000 innbyggere	26 %	11 %
Sum	46 %	16 %

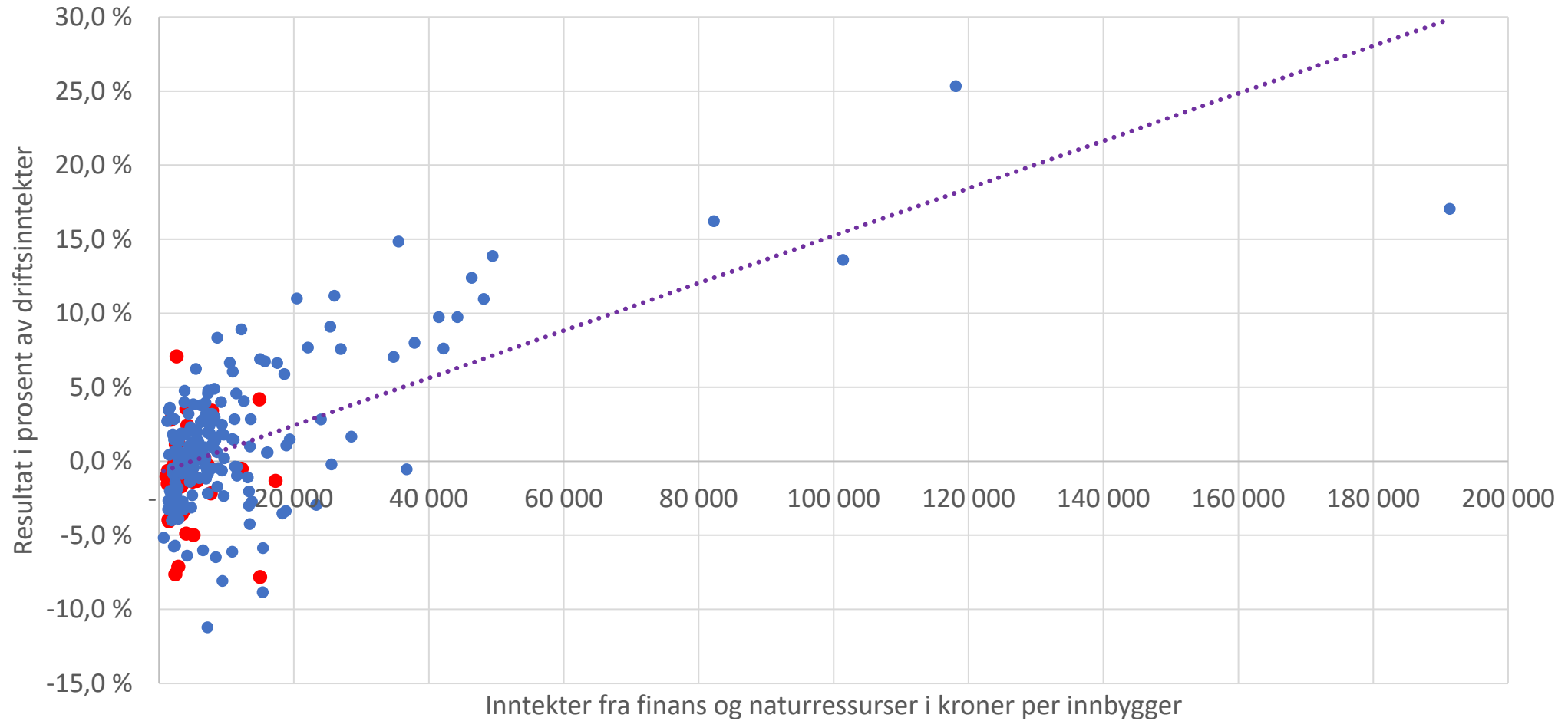
Energiutgifter kan være medvirkende årsak til svakere resultater i kommunene i Møre og Romsdal og nordover

Endring i energiutgifter fra 2022 til 2023,
andel av kommunene

Resultatet i 2023 samvarierer med inntekter fra finans, kraft og havbruk

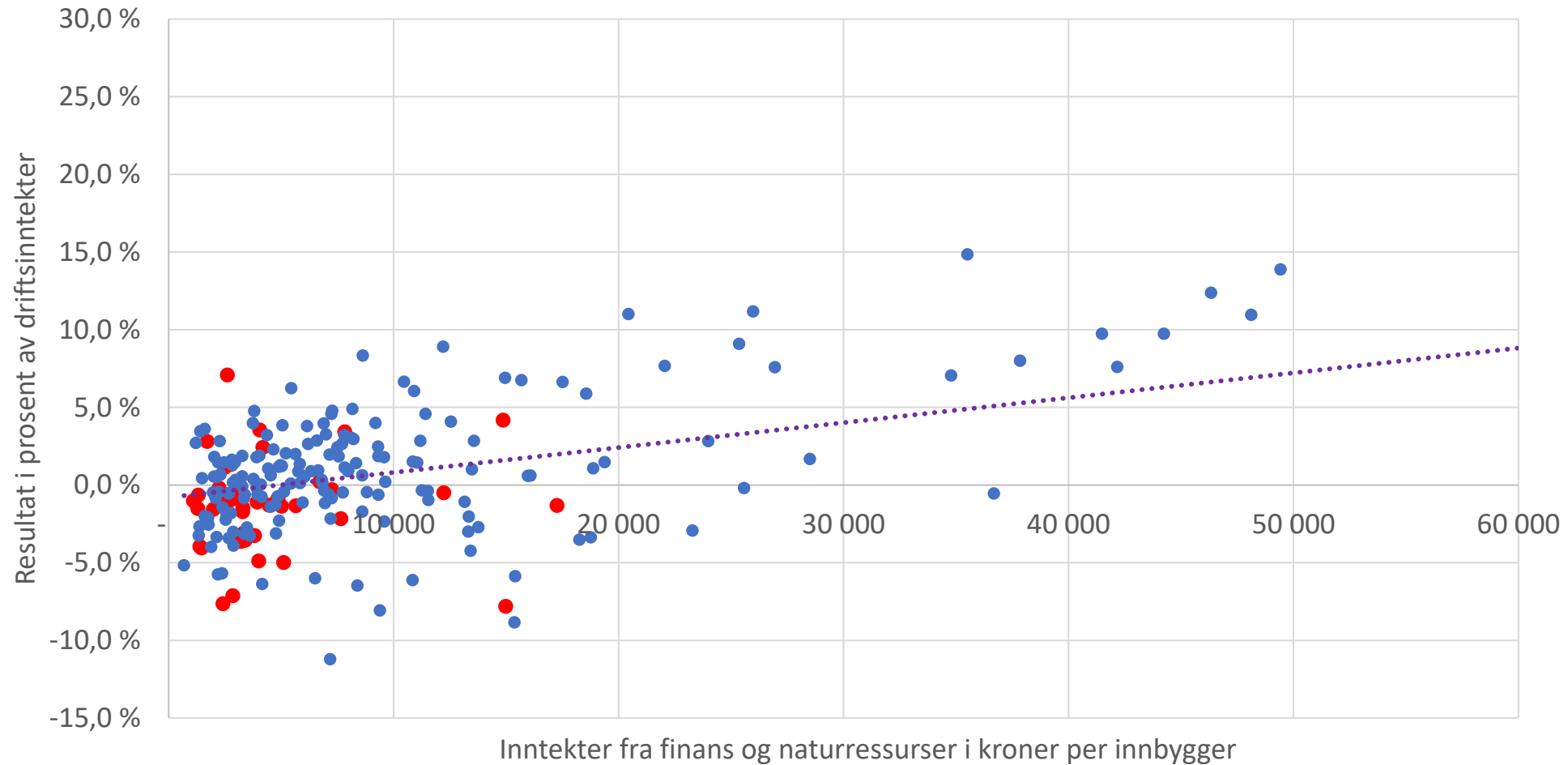
Netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger i prosent av driftsinntekter
Kommunene gruppert etter inntekter per innbygger fra finans og naturressurser inkl. eiendomsskatt

● 40 kommuner med høyest brutto lånegjeld i prosent av driftsinntekter

Resultatet i 2023 samvarierer med inntekter fra finans, kraft og havbruk

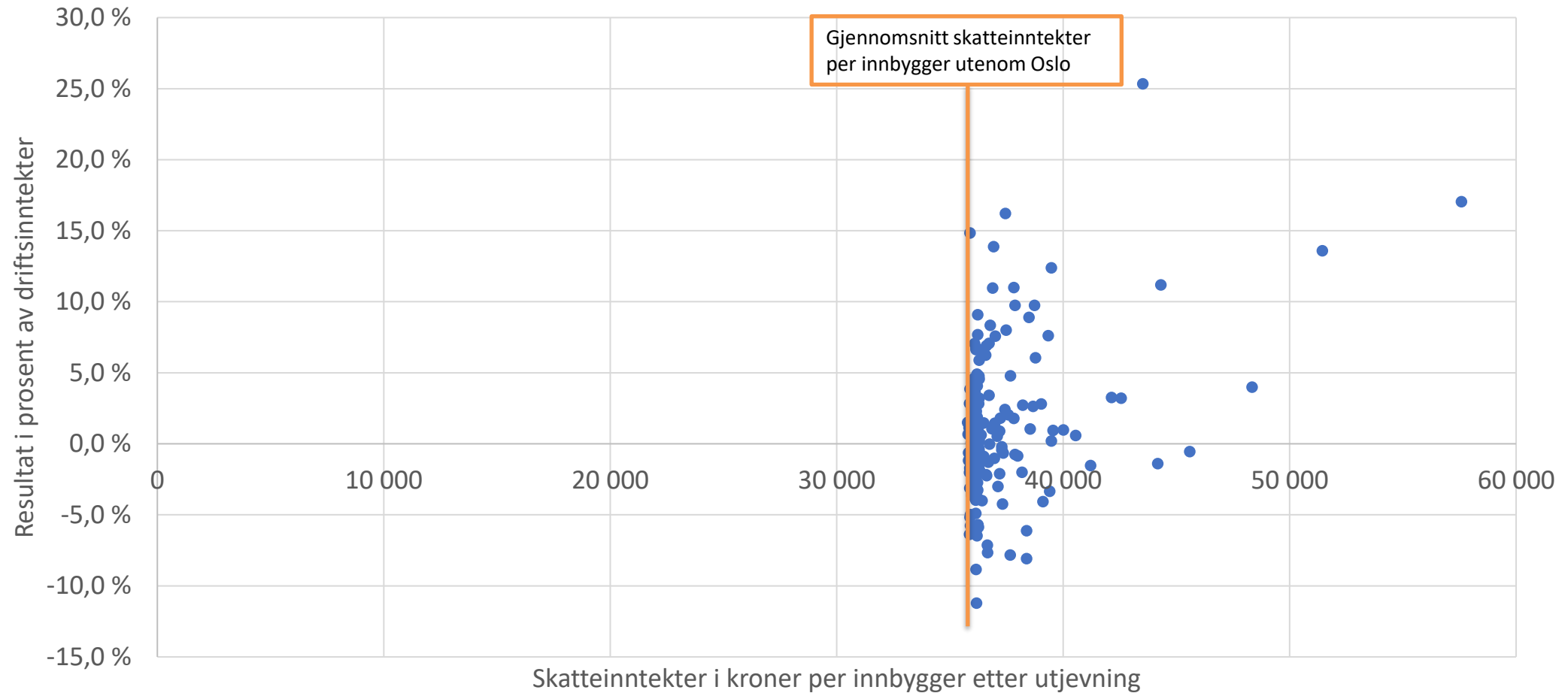
Netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger i prosent av driftsinntekter
Kommunene gruppert etter inntekter per innbygger fra finans og naturressurser inkl. eiendomsskatt

● 40 kommuner med høyest brutto lånegjeld i prosent av driftsinntekter

Skatteinntekter og resultat.

Netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger i prosent av driftsinntekter.
Kommunene gruppert etter skatteinntekter per innbygger etter utjevning

KS anslår at et netto driftsresultat for alle kommunene utenom Oslo på om lag 0,8 prosent i 2023. Marginalt lavere enn i anslaget i notatet til TBU med 163 kommuner

Prognose netto driftsresultat 2023:

Skatteinntekter per innb	Netto driftsresultat 2023	Progn driftsinnt	Prognose driftsinnt
	kommuner med svar	2023 øvrige	2023 samlet
Kommuner 0 - 3000 innb	2,2 %	2,0 %	2,1 %
Kommuner 3000 - 5000 innb	3,2 %	8,4 %	6,0 %
Kommuner 5000 - 10000 innb	-0,1 %	-0,1 %	-0,1 %
Kommuner 10000 - 20000 innb	-0,2 %	-0,3 %	-0,2 %
Kommuner 20000 - 50000 innb	-0,1 %	-0,1 %	-0,1 %
Kommuner over 50000 innb	1,3 %		1,3 %
Sum alle kommuner utenom Oslo	0,734 %	1,459 %	0,87 %

* Prognose ut fra innbyggertall, brutto driftsinntekter 2022 og netto driftsresultat 2022

Prognose netto driftsresultat 2023:

Korrigerede frie inntekter	Netto driftsresultat 2023	Progn driftsinnt	Prognose driftsinnt
	kommuner med svar	2023 øvrige	2023 samlet
93,7 eller lavere	0,5 %	0,4 %	0,5 %
93,7 - 95,35	0,3 %	0,3 %	0,3 %
95,36 - 97,00	0,1 %	0,4 %	0,1 %
97,01 - 99,10	1,0 %	0,6 %	0,9 %
99,11 - 101,00	0,6 %	0,3 %	0,6 %
Over 101,00	2,0 %	2,2 %	2,0 %
Sum alle kommuner utenom Oslo	0,73 %	1,16 %	0,81 %

* Prognose ut fra utgiftskorrigerede frie inntekter, brutto driftsinntekter og netto driftsresultat for 2022

Brutto investeringsutgifter i kommunekassene øker noe mindre enn brutto driftsutgifter.

Lånegjelden vokser om lag som driftsinntektene.

Kommuner uten Oslo

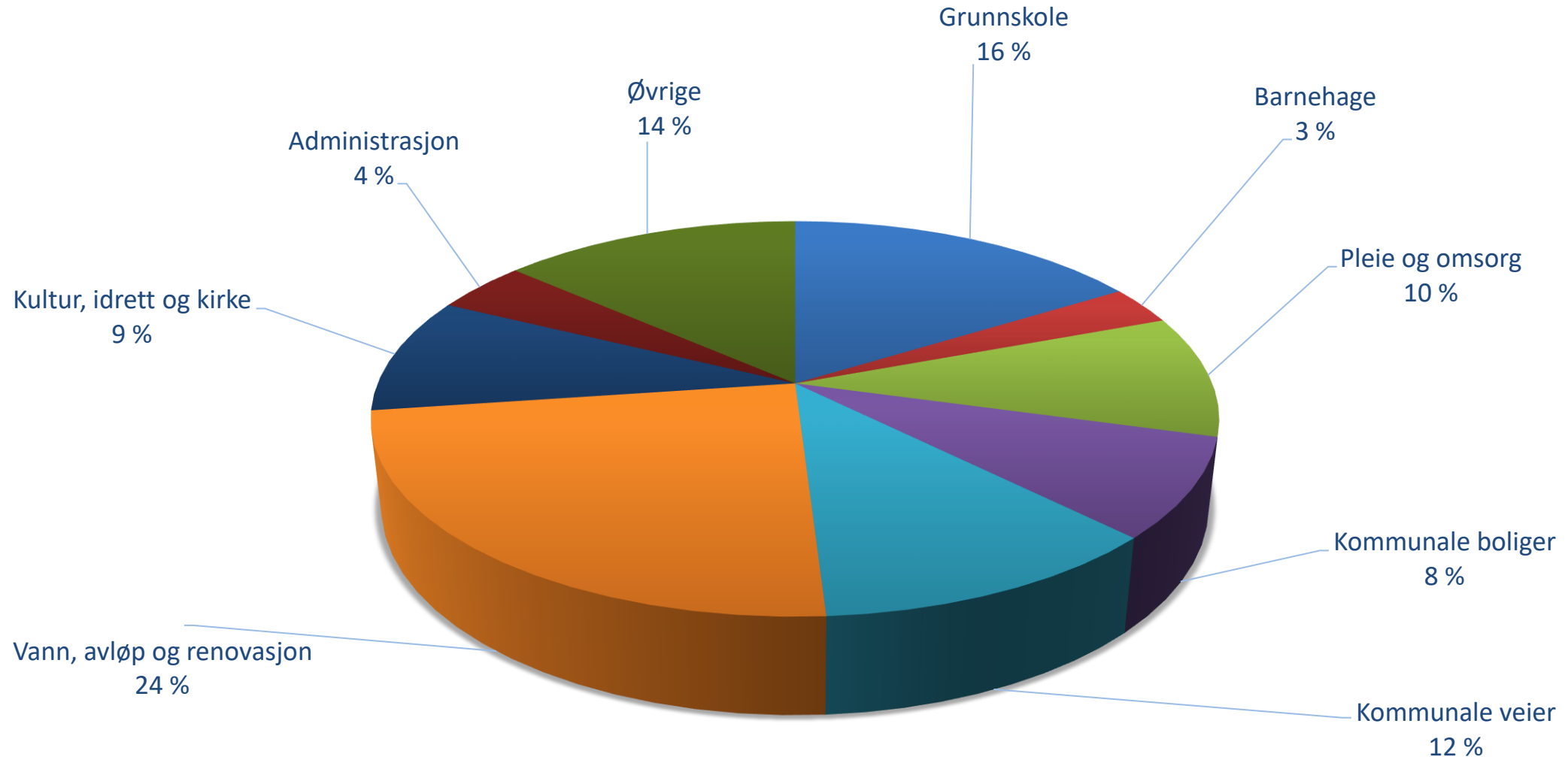
Antall kommuner med svar: **220** Andel folketall (ekskl Oslo): **83,5 %**

Hovedtall mill.kr	År 2022	År 2023	Endring i pst
Brutto investeringer	50 307,3	53 478,2	6,3 %
Prosent av driftsinntekter	13,0 %	13,2 %	
Investeringsinntekter	15 005,6	16 396,1	9,3 %
Netto investeringer	35 301,7	37 082,1	5,0 %

Brutto lånegjeld	415 685,6	442 407,8	6,4 %
Netto lånegjeld (fratrasket utlån og ubrukte lånemidl	317 376,6	334 598,3	5,4 %
Netto lånegjeld i pst av driftsinntekter	82,3 %	82,4 %	

40 pst av investeringene i 220 kommuner skjer innen grunnskole og selvkostområdene vann, avløp og renovasjon

NB! Kan endres når vi får konserntall

Kommunene i undersøkelsen har 51 mrd. kroner i disposisjonsfond i 2023, en reduksjon på 2 mrd. kroner fra 2022. Kommunene i Nord-Norge har lavest reserver.

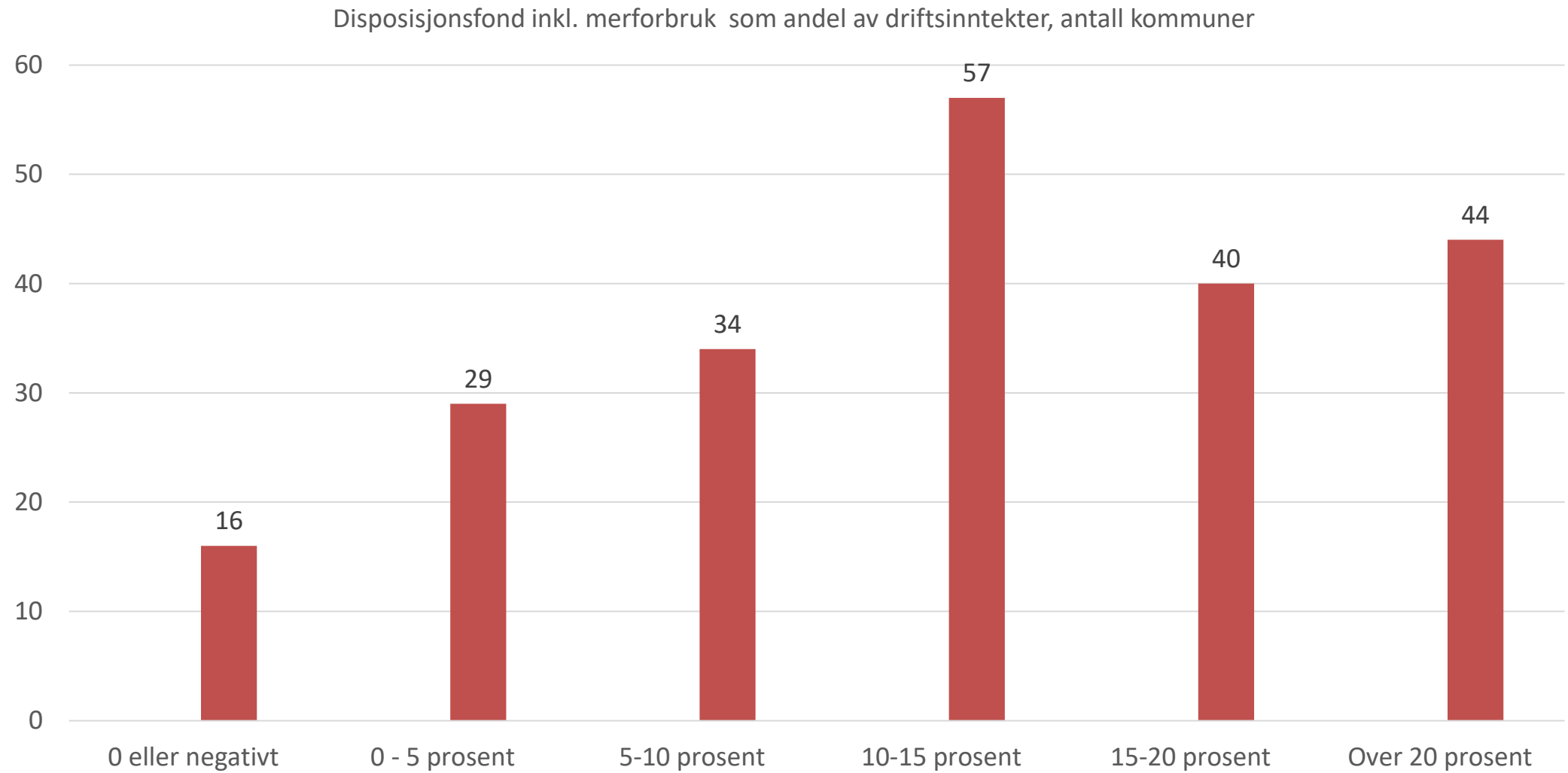
Disposisjonsfond som andel av driftsinntekter etter landsdel

	År 2022		År 2023
	Alle kommuner	Utvalget utenom Oslo	Utvalget utenom Oslo
Østlandet	14,8 %	14,8 %	14,0 %
Agder/Rogaland	15,0 %	13,7 %	12,6 %
Vestland/Møre og Romsdal	12,2 %	11,6 %	11,1 %
Trøndelag	14,8 %	14,8 %	13,3 %
Nord-Norge	10,8 %	10,8 %	7,4 %
I alt	13,9 %	13,7 %	12,5 %

Disposisjonsfond som andel av driftsinntekter etter kommunestørrelse

	År 2022		År 2023
	Alle kommuner	Utvalget	Utvalget utenom Oslo
Kommuner 0 - 3000 innb	18,5 %	20,2 %	19,0 %
Kommuner 3000 - 5000 innb	17,8 %	13,0 %	13,2 %
Kommuner 5000 - 10000 innb	12,2 %	13,4 %	12,4 %
Kommuner 10000 - 20000 innb	12,5 %	11,4 %	10,2 %
Kommuner 20000 - 50000 innb	12,7 %	12,7 %	11,0 %
Kommuner over 50000 innb	14,4 %	14,4 %	13,4 %
I alt	13,9 %	13,7 %	12,5 %

Stor spredning i størrelsen på disposisjonsfondene

KS regnskapsundersøkelse 2023, orientering fra det første konsultasjonsmøtet mellom regjeringen og KS

Rune Bye, Helga Birgitte Aasdalen og Sigmund Engdal, digital presentasjon 12.03.2024